

Utjecaj računovodstvenih standarda na komparativnu analizu financijskog izvještavanja u međunarodnom okruženju

Blekić, Sara

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:126276>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-25**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Diplomski sveučilišni studij Poslovna ekonomija, smjer Računovodstvo i revizija

**UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH STANDARDA NA
KOMPARATIVNU ANALIZU FINANCIJSKOG
IZVJEŠTAVANJA U MEĐUNARODNOM OKRUŽENJU**

Diplomski rad

Sara Blekić

Zagreb, srpanj, 2020.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Diplomski sveučilišni studij Poslovna ekonomija, smjer Računovodstvo i revizija

**UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH STANDARDNA NA
KOMPARATIVNU ANALIZU FINANCIJSKOG
IZVJEŠTAVANJA U MEĐUNARODNOM OKRUŽENJU**

**IMPACT OF ACCOUNTING STANDARDS ON FINANCIAL
REPORTING COMPARATIVE ANALYSIS IN
INTERNATIONAL ENVIRONMENT**

Diplomski rad

Sara Blekić, 0067523677

Mentor: Prof. dr. sc. Ivana Mamić Sačer

Zagreb, lipanj, 2020.

Ime i prezime studenta/ice

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je _____
(vrsta rada)
isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Student/ica:

U Zagrebu, _____

(potpis)

Sažetak

Financijsko izvještavanje uvelike ovisi o računovodstvenim standardima koji se primjenjuju za njegovu izradu i objavu. Danas u svijetu među poduzećima koja kotiraju na globalnim financijskim tržištima prevladavaju dva seta standarda - MSFI i U.S. GAAP. Zbog globalizacije i povećanog obujma međunarodnih transakcija i kretanja kapitala na globalnim financijskim tržištima kod investitora javlja se prepreka uspoređivanja financijskih izvještaja s ciljem ulaganja zbog različitosti koje proizlaze iz korištenja različitih setova računovodstvenih standarda. U ovom radu utvrđen je utjecaj računovodstvenih standarda na komparativnu analizu financijskih izvještaja u međunarodnom okruženju. Rad prikazuje temeljne različitosti i sličnosti dva prethodno navedena seta standarda te utjecaj njihove primjene prikazan na primjeru komparativne analize poduzeća AT&T INC. i Deutsche Telekom AG za 2019. godinu. Rezultatima komparativne analize zaključuje se kako je zbog konvergencije računovodstvenih standarda, zajedničkim naporima IASB-a i FASB-a danas mnogo lakše napraviti usporedbu financijskog izvještavanja na međunarodnoj razini, ali da još uvijek postoje neke razlike na kojima se i dalje radi kako bi se približile i ukladile te time olakšale komparativnu analizu na međunarodnoj razini.

Ključne riječi: računovodstveni standardi, financijsko izvještavanje, MSFI, U.S. GAAP, harmonizacija

Abstract

Financial reporting is greatly impacted by the accounting standards used for its disclosure. Today there are two predominantly used sets of accounting standards by corporations operating on global financial markets - IFRS and U.S. GAAP. Due to globalization and higher volume of international trade and capital investments on global financial markets, investors find it difficult to compare financial statements of corporations using two different sets of accounting standards. In this paper the impact of accounting standards on financial reporting comparative analysis in the international environment is determined. The main differences and similarities are shown for the two previously mentioned sets of accounting standards and their impact shown on the example of comparative analysis of AT&T INC. and Deutsche Telekom AG for the financial year 2019. The results of the comparative analysis show that due to the convergence of the above mentioned sets of accounting standards through the combined efforts of IASB and FASB the comparison of financial reporting today is much easier, however there are still some differences which both boards are continuously working on to converge and bring closer, thus facilitating better comparative analysis in the international environment.

Key words: accounting standards, financial reporting, IFRS, U.S. GAAP, harmonization

UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja	1
1.3. Struktura i sadržaj rada	2
SLIČNOSTI I RAZLIČITOSTI RAČUNOVODSTVENIH SUSTAVA U MEĐUNARODNOM OKRUŽENJU	3
2.1. Računovodstveni sustavi i financijsko izvještavanje	3
2.2. Čimbenici razlika u računovodstvenim sustavima pojedinih zemalja	5
2.3. Instrumenti harmonizacije računovodstva	9
2.4. Usporedivost financijskih izvještaja u međunarodnom poslovanju	13
2.5. Međunarodna analiza financijskih izvještaja u svojstvu instrumenata poslovnog odlučivanja	15
KOMPARATIVNA ANALIZA DVAJU GLOBALNO POZNATIH SKUPOVA STANDARDA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA	18
3.1. Temeljna obilježja Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja	18
3.2. Struktura i sadržaj Američkih općeprihvaćenih računovodstvenih načela	21
3.3. Najznačajnije sličnosti i razlike promatranih skupova standarda financijskog izvještavanja	25
KOMPARATIVNA ANALIZA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA ODABRANIH KONKURENATA U MEĐUNARODNOM OKRUŽENJU	30
4.1. Specifičnosti financijskog izvještavanja poduzeća Deutsche Telekom AG	30
4.1.1. Osnovni podaci o poduzeću Deutsche Telekom AG	30
4.1.2. Regulatorni okvir financijskog izvještavanja promatranog poduzeća	31
4.1.3. Struktura i sadržaj financijskih izvještaja poduzeća Deutsche Telekom AG	32
4.1.4. Računovodstvene politike poduzeća Deutsche Telekom AG	33
4.2. Specifičnosti financijskog izvještavanja poduzeća AT&T INC.	34
4.2.1. Osnovni podaci o poduzeću AT&T INC.	34
4.2.2. Regulatorni okvir financijskog izvještavanja promatranog poduzeća	35
4.2.3. Struktura i sadržaj financijskih izvještaja poduzeća AT&T INC.	36
4.2.4. Računovodstvene politike poduzeća AT&T INC.	37
4.3. Rezultati komparativne analize financijskog izvještavanja poduzeća Deutsche Telekom AG i AT&T INC.	38
ZAKLJUČAK	40
LITERATURA	42
Popis slika	48
Popis tablica	48
Popis kratica	48
Životopis	50

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Standardi financijskog izvještavanja predstavljaju polazište, okvir i temelj financijskog izvještavanja, a posljedično tome su i podloga za pripremanje, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja. Nadalje, informacije dobivene financijskim izvještavanjem pružene kroz financijske izvještaje služe korisnicima financijskih izvještaja za donošenje pravovremenih i kvalitetnih odluka. Informacije dostupne u financijskih izvještajima, dakle, ovise uvelike o standardima koji se koriste za njihovo sastavljanje te mogu bitno utjecati na odlučivanje, kako vanjskih korisnika o ulaganju, tako i odluka menadžmenta o budućoj strategiji na tržištu. U svijetu se danas pretežno koriste slijedeća dva seta standarda; Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (nadalje: MSFI) i Američka općeprihvaćena računovodstvena načela (nadalje: U.S. GAAP). Unatoč konstantnoj harmonizaciji ova dva seta standarda i dalje postoje određene različitosti koje otežavaju komparativne analize poduzeća koja posluju u međunarodnom okruženju. U ovom radu biti će prikazan utjecaj korištenja različitih standarda prilikom analize u međunarodnom okruženju na primjeru dva multinacionalna poduzeća; Deutsche Telekom AG i AT&T INC.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Za potrebe teorijske podloge, korišteni su sekundarni podaci preuzeti s internetskih stranica Odbora za standarde financijskog izvještavanja (eng. Financial Accounting Standards Board; nadalje: FASB), Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde (eng. International Accounting Standards Board; nadalje: IASB), Komisije za vrijednosne papire (eng. Securities and Exchange Commission; nadalje SEC), publikacije Narodnih novina Republike Hrvatske te znanstveni članci i radovi.

Analiza je provedena korištenjem javno dostupnih sekundarnih podataka iz financijskih izvještaja s web stranica poduzeća Deutsche Telekom AG i AT&T INC. Temeljem prikupljenih podataka, neposrednim zaključivanjem je provedena komparativna analiza istih.

Metode za obradu podataka korištene u ovom radu su induktivna metoda, deduktivna metoda, komparativna metoda, metoda klasifikacije, deskripcije i kompilacije.

1.3. Struktura i sadržaj rada

Rad je strukturiran u tri poglavlja, izuzev uvoda i zaključka. U uvodnom dijelu rada navodi se predmet i cilj rada te su navedene polazišne točke na kojima je temeljena daljnja analiza. Drugi dio posvećen je pregledu sličnosti i razlika računovodstvenih sustava, s primarnim fokusom na harmonizaciju, usporedivost i financijsko odlučivanje, koji je i prikazan kroz primjer međunarodne analize financijskog izvještavanja u nastavku rada.

U trećem dijelu nalazi se teorijski okvir koji sadrži temeljna obilježja dva seta standarda, njihovu strukturu i sadržaj te se na kraju donosi pregled njihovih sličnosti i razlika koji je sažet u preglednu tablicu.

U četvrtom dijelu dani su osnovni podaci o financijskom izvještavanju dva odabrana poduzeća: Deutsche Telekom AG i AT&T INC. koji koriste MSFI i U.S. GAAP. Konačno izneseni su i rezultati komparativne analize ova dva poduzeća te su u zadnjem poglavlju iznesena konačna razmatranja i dan je zaključak.

2. SLIČNOSTI I RAZLIČITOSTI RAČUNOVODSTVENIH SUSTAVA U MEĐUNARODNOM OKRUŽENJU

2.1. Računovodstveni sustavi i financijsko izvještavanje

Računovodstveni sustav, najjednostavnije rečeno, je specifičan način na koji poduzeće prati, bilježi i izvještava svoje financijske informacije.¹

Prema Oxford dictionary of accounting (1999) računovodstveni sustav je sustav dizajniran da bilježi računovodstvene transakcije i događaje poduzeća usklađene s politikama i procedurama. Osnovni elementi računovodstvenog sustava bave se prikupljanjem, bilježenjem, vrednovanjem i izvještavanjem o transakcijama i događajima.²

Koliko država ima na svijetu, toliko ima i računovodstvenih sustava. Ne postoji jedan jedinstveni računovodstveni sustav jer na računovodstveni sustav utječe mnogo vanjskih faktora koji se razlikuju od države do države.³ Računovodstveni sustav neke zemlje određen je nacionalnim računovodstvenim okvirom, profesionalnim udruženjima, primjenom MSFI-a i/ili nacionalnih standarda. Iako je osnovna značajka računovodstva 21. stoljeća harmonizacija i dalje postoje određene nacionalne specifičnosti po kojima se razlikuje računovodstvo od zemlje do zemlje.⁴

“Utjecaj čimbenika okruženja na nacionalne računovodstvene sustave ima za posljedicu grupiranje, odnosno klasterizaciju, računovodstvenih sustava unutar sličnih ili istih grupa, podgrupa i klastera.”⁵

Prema u Nair i Frank (1980) postoje 4 skupine tj. klastera računovodstvenih sustava:

- britanski model,
- južnoamerički model,
- kontinentalni europski model i
- američki model.⁶

¹ Cambridge Dictionary (2020) Definicija računovodstvenog sustava [online]. Dostupno na: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/accounting-system> [06.02.2020.]

² Hussey, R. (1999) *Oxford Dictionary of Accounting*, Oxford: Oxford university press.

³ Mueller, G. G., Gernon, H., Meek, G., (1987) *Accounting – an international perspective* [online]. Irwin, Homewood: Illinois [07.02.2020.]

⁴ Mamić Sačer, I. (2015) *The regulatory framework and accounting standard-setting bodies in the European Union member states* [online]. Zagreb: Financial Theory & Practice. Str. 395. [07.02.2020.]

⁵ Mijoč, I., Vrdoljak, T. (2012) *Međunarodne klasifikacije računovodstvenih sustava kao posljedica utjecaja različitih čimbenika okruženja* [online]. Osijek: Ekonomski vjesnik. Str. 289. [08.02.2020.]

⁶ Nair R. D., Frank W. G. (1980) *The Impact of Disclosure and Measurement Practices on International Accounting Classifications*. American Accounting Association. 55 (3)

Velika Britanija, Sjedinjene Američke države (eng. United States of America - USA; nadalje: SAD) i Nizozemska najznačajniji su predstavnici britansko - američkog klastera. Osnovna karakteristika računovodstvenih sustava navedenih zemljama je usmjerenost potrebama investitora i vjerovnika. Za ove zemlje karakteristično je da imaju razvijena tržišta kapitala, gdje poduzeća i mnogobrojne multinacionalne korporacije dolaze do velikih količina kapitala. Razina obrazovanja iznimno je visoka, a korisnici financijskih informacija skloni su biti prilično sofisticirani.⁷

AT&T INC. je poduzeće koje se nalazi upravo u američkom klasteru i nosi navedena obilježja poput fokusa na investitore i financiranje na tržištu kapitala, dok Deutsche Telekom AG spada u kontinentalni europski model i na njega se odnose karakteristike navedene u nastavku poput stroge zakonske regulative.

Kontinentalnom klasteru pripada većina europskih zemalja i Japan. Karakteristika kontinentalnog klastera je velika povezanost poduzeća i banaka, budući da banke predstavljaju najčešći izvor kapitala. Također u ovim zemljama računovodstvo podliježe strogoj zakonskoj regulativi koja naginje konzervativizmu. Konačno, računovodstvo nije primarno orijentirano na potrebe donošenja odluka banki, već računovodstvo zadovoljava zahtjeve države i podržava makroekonomski plan vlade.⁸

Osim ove podjele računovodstvo se često dijeli i prema subjektu na:

- Računovodstvo poduzetnika
- Računovodstvo neprofitnih organizacija
- Računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika
- Računovodstvo obrtnika i slobodnih zanimanja⁹

Svaki od ovih računovodstvenih sustava ima svoje značajke i razlike koje će biti detaljnije obrađene u sljedećem potpoglavlju kao čimbenici razlika računovodstvenih sustava.

Financijsko izvještavanje je proces kreiranja financijskih izvještaja koji pružaju uvid u financijsko stanje poduzeća te daju svojim korisnicima važne informacije za odlučivanje.

⁷ Mijoč, I., Vrdoljak, T. (2012) *Međunarodne klasifikacije računovodstvenih sustava kao posljedica utjecaja različitih čimbenika okruženja*. Osijek: Ekonomski vjesnik. str. 275. [08.02.2020.]

⁸ Mijoč, I., Vrdoljak, T. (2012) *Međunarodne klasifikacije računovodstvenih sustava kao posljedica utjecaja različitih čimbenika okruženja*. Osijek: Ekonomski vjesnik. str. 276. [08.02.2020.]

⁹ Volarević, H. i Varović, M. (2013) *Osnove računovodstva*. Zagreb: MATE d.o.o.

Financijski izvještaji pružaju informacije o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja, promjenama financijskog položaja i novčanim tokovima poduzeća. Proces financijskog izvještavanja trebao bi dati prikaz poslovne aktivnosti, služiti kao pomoć poduzeću da zadovolji legalne i fiskalne zahtjeve, prezentirati financijsko stanje vlasnicima, omogućiti analizu investitorima i omogućiti efikasnu alokaciju resursa za menadžere. Najvažnija uloga financijskog izvještavanja je upravo ta da pruži pristup i uvid trećim stranama tj. korisnicima financijskih izvještaja.

Korisnici financijskih izvještaja mogu biti interni, kao što je to menadžment poduzeća ili eksterni, najčešće su to postojeći i potencijalni investitori, financijski analitičari, javnost, porezna uprava, kreditori i sve ostale zainteresirane strane. Korisnici financijskih izvještaja koriste pružene informacije za donošenje odluka poput financiranja i ulaganja, kao i za zakonodavne potrebe.

Financijsko izvještavanje kao što ga poznajemo danas nastaje kao posljedica kraha burze 1929. Nakon toga javila se potreba za detaljnijim izvještavanjem i regulacijom financijskih tržišta te je 1933. izdan Zakon o vrijednosnicama (eng. The Securities Act of 1933), a godinu dana kasnije i Zakon o burzama (eng. The Securities Exchange Act of 1934) kojim je osnovan SEC. Zatim slijedi standardizacija računovodstva kreiranjem računovodstvenih standarda, kako u Americi, tako i na području Europe gdje se uviđa potreba za harmonizacijom te se kreiraju Međunarodni računovodstveni standardni (eng. International Accounting standards - IAS, nadalje MRS).

2.2. Čimbenici razlika u računovodstvenim sustavima pojedinih zemalja

U praksi financijskog izvještavanja postoje velike razlike između poduzeća u različitim državama, što izaziva velike probleme za one koji ih pripremaju, konsolidiraju, revidiraju te interpretiraju. Prema Roberts et. al (1998) ne postoje dvije države koje imaju iste računovodstvene prakse.¹⁰ Postoje brojni faktori koji utječu na računovodstvene sustave. Izvor financiranja, pravni sustav, financijska tržišta, oporezivanje, inflacija i razina razvoja računovodstva prepoznati su kao neki od glavnih čimbenika.¹¹ U nastavku je predstavljen pregled najvažnijih čimbenika razlika u računovodstvenim sustavima.

¹⁰ Roberts, C., Weetman, P., Gordon P. (1998) *International Financial Accounting – a comparative approach*. London: Financial Times Pitman Publishing.

¹¹ Aerts, W. and Walton, P. (2013) *Global financial accounting and reporting, principles and analysis*. Hampshire: Cengage learning.

Kao prvi čimbenik navodi se zakonodavstvo i pravni sustav. Zakonodavstvo svake pojedine zemlje izdaje vlastite zakone o računovodstvu i trgovačkim društvima koji određuju klasifikaciju poduzeća, a time i zahtjeve objavljivanja i izvještavanja. Primjerice u Hrvatskoj postoji Zakon o računovodstvu, u Njemačkoj *Handelsgesetzbuch*, dok je Velikoj Britaniji to *Companies Act*. Navedeni zakoni propisuju financijske izvještaje i njihov sadržaj, računovodstvena standarda i načela te druge odredbe o računovodstvu. Gledajući poduzeća prema pravnim oblicima, postoje stroži zahtjevi za objavu za kotirajuća poduzeća, nego za nekotirajuća, a razmatrajući poduzeća prema subjektu, također postoje različiti zahtjevi za objavu za poduzeća u državnim vlasništvu, poduzetnike i neprofitne organizacije. Nadalje, različiti su i kontni planovi prema kojima se knjiži, što stvara prepreku kod usporedbe ranije spomenutih poduzeća.

Najveće razlike financijskog izvještavanja na području Europske Unije (nadalje: EU) proizlaze iz bilješki jer se njihova forma u većini slučajeva ne propisuje zakonom te se razlikuju ne samo po pojedinim članicama, već i za pojedina poduzeća unutar zemalja članica, a često sadrže informacije koje nužno ne moraju biti navedene u financijskim izvještajima, već se navode u samo u bilješkama.

Kao drugi čimbenik navode se računovodstveni standardi. Iako se računovodstveni standardni smatraju najvažnijim instrumentom harmonizacije računovodstva, što će se detaljnije objasniti u sljedećem potpoglavlju, oni su i dalje jedan od čimbenika razlika. Europska unija kao temeljni zakonski okvir financijskog izvještavanja propisuje korištenje Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) koje izdaje Međunarodni odbor za računovodstvene standarde (eng. *International Accounting Standards Board – IASB*) te se Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EC)/1606/2002 od 19.7.2002. uvodi obvezna primjena MSFI od 1. siječnja 2005. i to za “sve subjekte koji sastavljaju konsolidirane financijske izvještaje i kotiraju na uređenom financijskom tržištu EU.”¹² S druge strane, financijsko izvještavanje na području Sjedinjenih Američkih Država (SAD) značajno je određeno djelovanjem Odbora za standarde financijskog izvještavanja (*Financial Accounting Standards Board - FASB*) koji sastavlja i objavljuje računovodstvene standarde (U.S. GAAP-ove) te Komisijom za vrijednosne papire (*Securities and Exchange Commission - SEC*) koja ima odgovornost nadzora FASB-a. Računovodstvena pravila prema kojima se pripremaju i objavljuju financijski izvještaji za kotirajuća i za brojna privatna

¹² Klikovac, A. (2007) *Financijsko izvještavanje u Europskoj uniji – komparativni prikaza*. *Ekonomski pregled*, **58**, (3-4) str.205-223

poduzeća razlikuju se. Ne postoji jedinstveni centralni i unificirani okvir financijskog izvještavanja kao u EU, već se financijsko izvještavanje zasniva na ugovornim odnosima i nacionalnim propisima. Osnovna razlika MSFI-a i U.S. GAAP-ova je da se MSFI zasniva na načelima, a U.S. GAAP na pravilima. Različito u ova dva seta standarda se, prije svega, najbolje može uočiti kod definiranja, te priznavanja i vrednovanja određenih kategorija unutar financijskih izvještaja. U sljedećem poglavlju detaljnije će se obraditi ova tema kao i konkretne sličnosti i razlike navedenih setova standarda.

Nadovezujući se i na podjelu poduzeća prema subjektima, postoje i posebni standardi za neprofitne organizacije kako u Europi, kao što su Europski računovodstveni standardi za javni sektor (eng. European Public Sector Accounting Standards - EPSAS), tako i u ostatku svijeta (Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor - IPSAS), dok u SAD-u postoji i poseban Odbor za računovodstvene standarde na razini federalne države (federal government) - The Federal Accounting Standards Advisory Board (FASAB), kao i na razini saveznih država i lokalne uprave Governmental Accounting Standards Board (GASB). Nadovezujući se na prethodni čimbenik, jedan od čimbenika razlika u računovodstvenim sustavima pojedinih zemalju su i regulatori, organizacije i strukovna udruženja. Različite ustanove i regulatori upravljaju i nadziru financijsko izvještavanje u pojedinim državama koji uglavnom imaju slične temeljne zadatke, međutim imaju različite zahtjeve izvještavanja koji mogu biti pod utjecajem kulturalnih razlika. Jedan od regulatora je FASB, odnosno Odbor za standarde financijskog računovodstva, čiji je zadatak izdavanje standarda financijskog računovodstva i financijskog izvještavanja za javna i privatna društva te za neprofitne organizacije koji se vode općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, odnosno U.S. GAAP-ovima kao svojim standardima. Drugi je Komisija za vrijednosne papire, odnosno SEC, koja prati i regulira tržišta kapitala koja igraju veliku ulogu za kotirajuća poduzeća. SEC ima jedinstvenu ulogu u procesu financijskog izvještavanja; dok FASB izdaje standarde, SEC ima odgovornost provoditi ih u praksi. SEC se nalazi na "prvoj liniji obrane" financijskog izvještavanja te često među prvima otkriva probleme računovodstvene prakse stalnom komunikacijom s poduzećima u procesu kreiranja standarda, koje onda prosljeđuje FASB-u i njegovim interpretativnim tijelima za smjernice. Stoga je važno da SEC i FASB usko surađuju. U konačnici SEC ima krajnju odgovornost i nadzor nad FASB-om. S druge strane, Komitet za međunarodne računovodstvene standarde (eng. International Accounting Standards Committee - IASC) koji je prerastao u Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (u daljnjem tekstu:

IASB – International Accounting Standard Board) je taj koji izdaje MSFI-jeve, koji se koriste na međunarodnoj razini. Navedeni regulatori nastoje unapređivanjem standarda učiniti financijsko izvještavanje što objektivnijim za potrebe utvrđivanja porezne obveze, no zakonska regulativa sama po sebi ne određuje razinu konzervativizma u financijskim izvještajima. Ovdje se mogu nadovezati i strukovna udruženja o kojima ovisi razina razvijenosti računovodstva. Američki institut ovlaštenih javnih računovođa (eng. American Institute of Certified Public Accountants - AICPA) je nacionalna profesionalna organizacija računovođa u SAD-u koja postavlja etičke standarde za računovodstvenu profesiju te provodi edukaciju i ispite za ovlaštene javne računovođe. AICPA također izdaje američke revizijske standarde za privatna poduzeća, neprofitne organizacije, državnu i lokalnu vladu, kao i financijski okvir izvještavanja za mala i srednja poduzeća (Financial Reporting Framework for Small- and Medium-Sized Entities - FRF for SMEs) kojima daje financijske izvještaje na raspolaganje kada nije nužno koristiti financijske izvještaje zahtjevane U.S. GAAP-ovima.¹³ AICPA nadgleda i provodi usklađenost tehničkih s etičkim standardima računovodstvene profesije. Udruženje ovlaštenih javnih računovođa (eng. Association of Chartered Certified Accountants - ACCA) je organizacija bazirana u Velikoj Britaniji koja promiče računovodstvenu profesiju, organizira edukacije i certificiranje ovlaštenih računovodstvenih stručnjaka.

Nadalje, još jedan čimbenik razlika računovodstvenih sustava su i izvori financiranja. Tri glavna izvora eksternog kapitala su dioničari, banke i vlade.¹⁴ Od zemlje do zemlje se razlikuje koji od ova tri izvora financiranja se najčešće koristi. U zemljama poput Njemačke i Italije, banke pružaju najviše kapitala. U zemljama poput Engleske i SAD-a, glavni izvor kapitala su dioničari. Vlade su najveći pružatelji kapitala u zemljama poput Francuske i Švedske.¹⁵ Različitost izvora financiranja znači da se računovodstveni sustavi i prakse, kao i financijsko izvještavanje, prilagođavaju potrebama i zahtjevima pružatelja kapitala. Iz tog razloga u zemljama gdje prevladava zaduživanje kod banaka koristit će se konzervativnije metode za koje je karakteristično da precjenjuju obveze i podcijenjuju imovinu, a u zemljama gdje je vlada glavni izvor financiranja računovodstvene prakse se prilagođavaju potrebama državnog planiranja.¹⁶

¹³ AICPA. *Financial Reporting Framework for SMEs* [online]. Dostupno na: <https://www.aicpa.org/FRF-SMEs> [10.02.2020.]

¹⁴ Hill, C. (1999) *Competing in the Global Marketplace*. 3rd ed. Boston: Irwin McGraw Hill.

¹⁵ Hill, C. (1999) *Competing in the Global Marketplace*. 3rd ed. Boston: Irwin McGraw Hill.

¹⁶ Hill, C. (1999) *Competing in the Global Marketplace*. 3rd ed. Boston: Irwin McGraw Hill.

Slijedeći čimbenik su valute. U Europskoj Uniji kao valuta prevladava Euro, ali on nije obavezan pri financijskom izvještavanju prema MSFI. Članice koje nisu dio Europske monetarne unije kao funkcionalne valute pri financijskom izvještavanju koriste svoje nacionalne valute, dok države izvan EU također koriste svoje nacionalne valute. U SAD-u koriste se američki dolari, u Velikoj Britaniji engleske funte, u Australiji australski dolari, u Kanadi kanadski dolari. U zemljama Azije pretežito se također koriste nacionalne valute, ali zbog intenzivne trgovine s SAD-om u nekim zemljama financijsko izvještavanje vodi se i u američkim dolarima.

Valute stvaraju prepreke, jer čest je slučaj da matica i njezina ovisna poduzeća nemaju iste funkcionalne valute pa zbog toga matica mora kod konsolidacije financijskih izvještaja vršiti konverziju valuta. Također dolazi do problema u slučaju ako matica i ovisna poduzeća koriste različite informacijske sustave, što otežava protok informacija i njihovu usporedbu.

Kao posljednji čimbenik navode se kulturne razlike. Kultura se u ovom kontekstu može definirati kao “kolektivno programiranje uma koje diferencira članove jedne grupe ljudi od druge.”¹⁷ Kao i svaki sustav, tako i računovodstveni sustav organiziraju ljudi. Stoga nije neočekivano da postoje kulturne razlike koje utječu na računovodstveni sustav i način financijskog izvještavanja u različitim zemljama. Gledajući sve nabrojene čimbenike razlika možemo vidjeti kulturu kao podtekst svakoga od njih. Odluke o izvorima financiranja, standardi koji se primjenjuju u određenoj zemlji, kao i valute i zakonodavni sustav odraz su kulture određene zemlje.

2.3. Instrumenti harmonizacije računovodstva

“Najznačajniji instrumenti harmonizacije računovodstva i financijskog izvještavanja jesu standardi, međutim nisu jedini.”¹⁸ Uz njih navode se i računovodstvene direktive Europske unije, Uredbe Europskoga parlamenta i Vijeća, nacionalni računovodstveni standardi te smjernice i odluke relevantnih institucija kojima se provodi ujednačavanje računovodstvene prakse.

¹⁷ Hofstede, G. (1980) *Culture's consequences International differences in work-related values*. Newbury Park, California: Sage publications.

¹⁸ Dečman, N. et. al. (2013) *Harmonizacija i standardizacija financijskog izvještavanja malih i srednjih poduzeća*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.

Slika 1 Instrumenti harmonizacije računovodstva

Izvor: Žager, K. et al. (2008): *Analiza financijskih izvještaja*, 2. prošireno izdanje, Zagreb: Masmedia d.o.o., str. 161.

Usvajanjem direktiva provodi se harmonizacija računovodstvenog sustava u EU kao proces usklađivanja nacionalnih zakona. “U lipnju 2013. Europski parlament i Vijeće Europske unije usvojili su novu računovodstvenu Direktivu 2013/34/EU o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i srodnim izvještajima za određena društva. Navedena Direktiva zamjenjuje dosadašnju Direktivu 78/660/EC o godišnjim financijskim izvještajima, dosad poznatu kao Četvrta direktiva, i Direktivu 83/349/EEC o konsolidiranim godišnjim financijskim izvješćima, poznatu kao Sedma direktiva. Sve zemlje članice Europske unije, uključujući i Republiku Hrvatsku, odredbe nove Direktive trebaju ugraditi u svoje nacionalne računovodstvene regulative najkasnije do 20. srpnja 2015.”¹⁹

“Uredbe vijeća i Europskog parlamenta za razliku od direktiva, stupaju na snagu na određeni datum i podjednako se odnose na sve zemlje članice EU. Direktive navode minimalne zahtjeve koje treba usvojiti zakonodavstvo pojedine zemlje u svoje zakone i statute i ne navode način na koji to zemlja članica treba učiniti.”²⁰

S obzirom da direktive EU nisu zadovoljile potrebnu razinu transparentnosti i usporedivosti financijskih izvještaja donesena je uredba Europskog parlamenta i vijeća 1606/2002. “Uredbom

¹⁹ Crikveni, T. (2013) *Što donosi nova računovodstvena Direktiva EU 2013/34/EU* Računovodstvo, revizija i financije. **23** (12) str. 29. Zagreb: RRiF - PLUS d.o.o.

²⁰ Gulin, D., (2001) *Obilježja i razvoj računovodstvene regulative u svijetu i kod nas, Računovodstvo, revizija i financije u suvremenim gospodarskim uvjetima*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 4.

Europskog parlamenta i Vijeća (EC)/1606/2002 od 19.7.2002. uvedena je obveza primjene MSFI od 1. siječnja 2005. za sve subjekte koji sastavljaju konsolidirane financijske izvještaje i kotiraju na uređenom financijskom tržištu EU.”²¹ Također u Uredbi se navodi da direktive ne osiguravaju visoki stupanj transparentnosti i usporedivosti financijskog izvještavanja svih poduzeća na burzi, pa je prema tome potrebno dopuniti pravni okvir koji se odnosi na poduzeća koja kotiraju na burzi. Uredba naglašava važnost usklađivanja standarda koji se koriste u Europi prilikom izrade financijskih izvještaja s međunarodnim računovodstvenim standardima i to zbog konkurentnosti tržišta kapitala. Takvi standardi bili bi primjenjivi na globalnoj razini, za prekogranične transakcije ili kotaciju bilo gdje u svijetu.²²

Smjernice i odluke relevantnih institucija poput FASB-a, AICPA, IASB-a, Svjetske banke, SEC-a, pojedinih tržišta kapitala također imaju bitnu ulogu u harmonizaciji jer zahtijevaju određene informacije i na takav način utječu na izbor računovodstvenih standarda. Najznačajniji instrumenti harmonizacije - računovodstveni standardi, kao ideja javljaju se već 1950-ih kao odgovor na ekonomsku integraciju nakon Drugog svjetskog rata i povećanje prekograničnog protoka kapitala.²³ 1973. osnovan je Komitet za međunarodne računovodstvene standarde (eng. International Accounting Standard Committee - IASC) kao prvi međunarodni donosioc standarda. S ciljem ujednačavanja računovodstvenih propisa na međunarodnoj razini, 1975. objavljeni su prvi Međunarodni računovodstveni standardi (eng. International Accounting Standard - IAS; nadalje: MRS). U početku naglasak je stavljen na harmonizaciju i smanjivanje razlika računovodstvenih načela korištenih na glavnim kapitalnim tržištima u svijetu. 1990-ih koncept harmonizacije zamijenjen je konceptom konvergencije - razvoj jedinstvenog skupa visoko kvalitetnih, međunarodnih računovodstvenih standarda koji će se koristiti barem na svim glavnim kapitalnim tržištima.²⁴

²¹ Klikovac, A. (2007) *Financijsko izvještavanje u Europskoj uniji – komparativni prikaza*, Ekonomski pregled, **58** (3-4) str. 205-223

²² Komisija Europskog parlamenta i Vijeća (2008) *Uredba komisije br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća*, EUR-Lex [online]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32008R1126> [16.02.2020.]

²³ FASB. *Comparability in international accounting standards - A brief history* [online]. Dostupno na: <https://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/SectionPage&cid=1176156304264> [15.4.2020.]

²⁴ FASB. *Comparability in international accounting standards - A brief history* [online]. Dostupno na: <https://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/SectionPage&cid=1176156304264> [15.4.2020.]

2001. IASC je reorganiziran te postaje IASB²⁵, a u rujnu 2002. FASB i IASB sklapaju Norwalški sporazum. (eng. The Norwalk Agreement) koji za cilj ima razvoj kompatibilnih, visoko kvalitetnih računovodstvenih standarda koji bi se mogli primjenjivati i za domaće i međunarodno financijsko izvještavanje. Također su ustanovljene taktike za ostvarivanje ciljeva: razvoja zajedničkih standarda, ukidanje različitosti gdje god je to moguće, s ciljem da kad se jednom postigne konvergencija, da se onda i zadrži.²⁶

2003. počinju se razvijati Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (u daljnjem tekstu: MSFI), eng. International Financial Reporting Standards (IFRS). MSFI podrazumijevaju potpuno nove standarde, ali pored toga uključuju i MRS.

2006. Godine FASB i IASB ažuriraju Memorandum o približavanju (eng. Memorandum of Understanding - MoU) MSFI i U.S. GAAP gdje su identificirali projekte donošenja standarda za koje su Odbori smatrali da im je najviše potrebno poboljšanje. Dogovoreno je da će se osmisliti plan za rješavanje pojedinih projekata kroz primarno kroz donošenje novih standarda kako bi se postigla što veća konvergencija. Kao tri najvažnija dugoročna projekta identificirani su: financijski instrumenti, priznavanje prihoda i najmovi.²⁷ Jedan od uspješnih projekata je standard o prihodima iz ugovora s kupcima MSFI 15 i Accounting Standard Update - ASU 2014-09. FASB i IASB izdali su ove standarde 2014. te su oni stupili na snagu 2017. za sva kotirajuća poduzeća.

“U procesu računovodstvene harmonizacije velika uloga pripada IASB-u, što dokazuje i činjenica da danas više od stotinjak zemalja primjenjuje Međunarodne standarde financijskog izvještavanja ili svoje izvještavanje nastoji uskladiti s njima.”²⁸

²⁵ IFRS. *Who we are* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/about-us/who-we-are/#history> [15.4.2020.]

²⁶ FASB & IASB. (2002) *Memorandum of Understanding* [online]. Norwalk. Dostupno na: <https://www.fasb.org/resources/ccurl/443/883/memorandum.pdf> [15.4.2020.]

²⁷ A Securities and Exchange Commission Staff Paper (2011) *Work Plan for the Consideration of Incorporating International Financial Reporting Standards into the Financial Reporting System for U.S. Issuers, A Comparison of U.S. GAAP and IFRS* [online]. Dostupno na: <https://www.sec.gov/spotlight/globalaccountingstandards/ifrs-work-plan-paper-111611-gaap.pdf> [07.5.2020.]

²⁸ Smrekar N. (2009) *Usklađivanje nacionalne i međunarodne regulative financijskog izvještavanja malih i srednjih poduzeća*. Zagreb: Zbornik Ekonomskog fakulteta. 7 (2), str. 94.

2.4. Usporedivost financijskih izvještaja u međunarodnom poslovanju

Usporedivost je jako važan faktor financijskog izvještavanja na međunarodnoj razini, ali s obzirom na razlike spomenute u potpoglavlju 2.2. usporedivost može biti zahtjevna. „Prema mišljenjima brojnih autora, upravo je financijsko izvještavanje jedno od područja u kojem postoje veoma značajne razlike među različitim zemljama sa razvijenim financijskim tržištima.”²⁹

Poduzeća na različitim financijskim tržištima koriste različite financijske standarde. To dovodi do interpretativnih razlika te predstavlja veliku prepreku poslovanju poduzeća koja kotiraju na globalnim financijskim tržištima i posluju na međunarodnoj razini te čini uspoređivanje otežanim ili nemogućim.

Američki investitori u procesu donošenja poslovnih odluka oslanjaju se financijsko izvještavanje poduzeća koja posluju na globalnoj razini, bez obzira radi li se o američkim multinacionalnim kompanijama s podružnicama u stranim zemljama ili o stranim poduzećima koja kotiraju na američkim burzama. U rujnu 2016. američki investitori investirali su u vrijednosnice otprilike 525 stranih poduzeća koja kotiraju na američkim burzama i koriste MSFI, s tržišnom kapitalizacijom od 7.3 bilijuna dolara.³⁰

S obzirom na obujam međunarodnih transakcija, te u cilju veće usporedivosti, SEC je donio odluku da sva strana poduzeća koja kotiraju na američkoj burzi moraju podnijeti formular 20-F analogan formularu 10-K koje koriste američka poduzeća, unutar šest mjeseci nakon završetka fiskalne godine. U formularu 20-F strana poduzeća mogla su izabrati MSFI ili bilo koji strani GAAP kao primarne standarde izvještavanja te su morali svoje zarade i dionički kapital pretvoriti tj. prilagoditi izvještavanju prema U.S. GAAP-u pod stavkom 17 ili 18.³¹ To je omogućavalo usporedbu financijskih izvještaja pripremljenih od strane stranih poduzeća s američkim poduzećima te dovoljnu razinu transparentnosti i podlogu investitorima za poslovno odlučivanje. Nakon toga, u drugoj objavi u svibnju 2012. SEC je za fiskalne godine nakon 15.11.2007. počeo prihvaćati financijske izvještaje stranih poduzeća pripremljene prema MSFI bez pretvaranja zarada i

²⁹ Anić-Antić, P. (2007) *Različitosti financijskog izvještavanja prema MSFI i nacionalnim standardima značajnih svjetskih financijskih tržišta – usporedni prikaz*, Ekonomski Pregled, **58** (9-10) str. 567-585

³⁰ Bricker, W., R. (2016) *Working Together to Advance High Quality Information in the Capital Markets* [online]. Dostupno na: https://www.sec.gov/news/speech/keynote-address-2016-aicpa-conference-working-together.html#_ftn23 [07.5.2020.]

³¹ Huajing Chen, L., Heibatollah, S. (2010) *Trading Volume Reaction to the Earnings Reconciliation from IAS to U.S. GAAP*. **25** (1) str. 15-53.

dioničkog kapitala na U.S. GAAP standarde.³² U istoj objavi SEC je razmatrao dopustiti u američkim poduzećima da od 2016. mogu koristiti MSFI za izradu svojih financijskih izvještaja, ali to još zasad nije usvojeno.³³ Svi zahtjevi za kvalifikaciju i objavu formulara 20-F određeni su Zakonom o vrijednosnicama iz 1933. (eng. The Securities Act of 1933).

Kako se zaključuje program bilateralne konvergencije započete 2002. između FASB-a i IASB-a, FASB je implementirao trodijelnu strategiju za veću usporedivost računovodstvenih standarda na međunarodnoj razini:

1. Razvoj općeprihvaćenih računovodstvenih standarda visoke kvalitete
2. Aktivno sudjelovanje u razvoju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja
3. Poboljšanje odnosa i komunikacije s ostalim donositeljima nacionalnih standarda³⁴

FASB vjeruje da će standardi visoke kvalitete koje on izdaje nastaviti utjecati i oblikovati budući smjer međunarodnih standarda, kao što je to bio slučaj u posljednjih 40 godina.

IFRS Foundation je 2013. osnovala Savjetodavni forum računovodstvenih standarda (eng. The Accounting Standards Advisory Forum - ASAF) s ciljem poboljšanja kooperacije između donositelja standarda diljem svijeta kako bi savjetovali IASB u kreaciji novih MSFI-a. FASB je bio odobran kao jedan od dvanaest članova. Članstvo FASB-a u ovom forumu je prilika da u procesu donošenja međunarodnih standarda budu zastupljeni i američki interesi te da se nastavi proces poboljšanja i konvergencije U.S. GAAP-a i MSFI-a.³⁵

FASB također radi na održavanju postojećih kooperativnih veza s drugim nacionalnim donositeljima standarda. Protok informacija i ideja koji proizlazi iz ovih veza pridonosi zajedničkom razumijevanju te može smanjiti ili ukloniti nepotrebne razlike među standardima koji se koriste na međunarodnoj razini. Međutim, u nekim slučajevima moguće je da FASB (ili neki

³² Hansen, B., et al. (2012) *Relaxing the Reconciliation Requirement in Non-U.S. Firms' SEC Filings: Firm Incentives and Changes in Earnings Informativeness* [online]. Dostupno na: <https://www.sec.gov/divisions/riskfin/seminar/prakash080212.pdf> [07.5.2020.]

³³ IFRS. *Use of IFRS Standards around the world by jurisdiction* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction/united-states/> [15.4.2020.]

³⁴ FASB. *How the FASB seeks greater comparability* [online]. Dostupno na: https://www.fasb.org/international#section_2 [15.4.2020.]

³⁵ FASB. *Comparability in international accounting standards - A brief history* [online]. Dostupno na: <https://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/SectionPage&cid=1176156304264> [15.5.2020.]

drugi nacionalni donositelj standarda) zaključi kako najbolji interes njegovog financijskog tržišta može prevagnuti nad ciljem potpune konvergencije računovodstvenih standarda.³⁶

Kao što je spomenuto u prošlom potpoglavlju, krajem 80-ih godina 20. stoljeća neslužbeno započinje proces konvergencije U.S. GAAP-a i tadašnjih MRS-ova. Proteklih dvadesetak godina intenzivno se radilo na približavanju U.S. GAAP-a i MSFI-a, a rezultat toga je povećanje usporedivosti financijskih izvještaja poduzeća koja primjenjuju oba seta računovodstvenih standarda. Rezultat toga je da danas U.S. GAAP i MSFI imaju daleko više sličnosti nego razlika. Međutim, konvergencija je još uvijek u tijeku, što znači da usprkos sve većoj sličnosti između U.S. GAAP-a i MSFI-a, neke značajne razlike i dalje su prisutne među ovim dvama standardima, te će one biti detaljnije nabrojene u sljedećem poglavlju.³⁷

FASB i IASB svjesni su činjenice da poduzeća danas posluju na globalnoj razini te da moraju nastaviti surađivati i kokreirati računovodstvene standarde kako bi financijsko izvještavanje učinili što transparentnijim i usporedljivijim za sve korisnike i zainteresirane strane. Oba odbora kao ključan dio svoje misije naglašavaju globalnu transparentnost i usporedivost, kao i donošenje kvalitetnih financijskih standarda te na prvo mjesto stavljaju interese investitora.³⁸

2.5. Međunarodna analiza financijskih izvještaja u svojstvu instrumenata poslovnog odlučivanja

Financijsko izvještavanje potpomaže poslovno odlučivanje na tri glavne razine:

- pruža investitorima osnovu za analizu i usporedbu poduzeća čije dionice kotiraju na burzi,
- pomaže kreditorima ocijeniti solventnost, likvidnost i kreditnu sposobnost poduzeća
- uz pomoć upravljačkog računovodstva pomaže upravi poduzeća donijeti odluke o alokaciji resursa³⁹

³⁶ FASB. *How the FASB seeks greater comparability* [online]. Dostupno na: https://www.fasb.org/international#section_2 [15.5.2020.]

³⁷ Antić-Antić, P., Konsuo, D. (2015) *Važnost konvergencije US GAAP-a i MSFI-a za kotirajuće kompanije*. Ekonomski preglednik. **66** (4) str. 358-383

³⁸ IFRS. *Who we are* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/about-us/who-we-are/>; FASB. *What we do* [online]. Dostupno na: <https://www.accountingfoundation.org/jsp/Foundation/Page/FAFSectionPage&cid=1351027541293>[07.5.2020.]

³⁹ Investopedia (2019) *How does financial accounting help decision making* [online]. Dostupno na: <https://www.investopedia.com/ask/answers/041515/how-does-financial-accounting-help-decision-making.asp> [13.3.2020.]

U današnjem svijetu modernih ekonomija i globalizacije, poduzeća često sudjeluju u inozemnim transakcijama te postoji sve veća potreba nesmetanog kretanja kapitala. Više od trećine svih financijskih transakcija događaju se na međunarodnoj razini te se očekuje da će taj broj i dalje rasti.⁴⁰

Investitori traže nove prilike za ulaganje na međunarodnom tržištu, dok poduzeća traže nove izvore kapitala, ulaze u transakcije te imaju sve više međunarodnih operacija i podružnica u više zemalja. Nekada su takve međunarodne transakcije bile gotovo nezamislive jer su pojedine države koristile vlastite nacionalne standarde te je bilo vrlo teško donijeti informiranu odluku. Primjena nacionalnih standarda značila je da su iznosi prikazani u financijskim izvještajima moguće prikazani tj. obračunati i iskazani prema različitim modelima i načelima te je mogućnost uspoređivanja poduzeća i financijskih rezultata bila manje transparentna. To je za investitore predstavljalo rizik, kao i veći trošak analiziranja izvještaja, a ni poduzeća se nisu nalazila u zavidnoj situaciji jer nisu mogli prikupiti dovoljno kapitala zbog istih prepreka. Međunarodna organizacija komisija za vrijednosne papire (eng. International Organisation of Securities Commissions - IOSCO) je 2000. godine prepoznala prednosti koje bi međunarodni standardi mogli doprinijeti financijskim tržištima te je stoga svojim članovima predložila da prihvate korištenje MSFI-a na burzama za međunarodne transakcije. Od toga trenutka MSFI su postali globalno priznati jezik financijskog izvještavanja te se primjenjuju u razvijenim ekonomijama kao i u gospodarstvima u razvoju.⁴¹

Razvojem MRS-a, pa kasnije MSFI-a postiže se veća transparentnost i usporedivost, te usprkos inicijalnim većim troškovima prelaska s nacionalnih na međunarodne standarde očekuju se manji troškovi budućih razdoblja i budućih analiza i ulaganja za investitore, ali i za menadžment.

Glavni ciljevi MSFI-a jesu transparentnost, odgovornost i efikasnost. Transparentnost omogućava međunarodnu usporedivost i osigurava kvalitetu financijskih informacija, dajući pritom korisnicima financijskih izvještaja mogućnost donošenja boljih i informiranih ekonomskih odluka. Također dostupnost informacija vrlo je bitna i za regulatore na globalnim financijskim tržištima. Nadalje, MSFI-ima se nastoji povećati odgovornost na način da pruža informacije i tako približava investitora koji ulažu i poduzeća koja upravljaju njihovim investicijama. Cilj odgovornosti vidi se

⁴⁰ IFRS. *Why global accounting standards?* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/why-global-accounting-standards/> [15.5.2020.]

⁴¹ IFRS. *Why global accounting standards?* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/why-global-accounting-standards/> [15.5.2020.]

i u mogućnosti sagledavanja odluka menadžmenta. Konačno, MSFI standardi pridonose ekonomskoj učinkovitosti, koja se pogotovo odnosi na učinkovitost globalnih financijskih tržišta. Korištenjem međunarodnih standarda omogućuje se bolja usporedivost koja je na korist investitorima i omogućuje im bolju alokaciju kapitala, a ujedno se i smanjuje trošak kapitala i izvještavanja za poduzeća.⁴²

⁴² IFRS. *Who we are* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/about-us/who-we-are/> [15.5.2020.]

3. KOMPARATIVNA ANALIZA DVAJU GLOBALNO POZNATIH SKUPOVA STANDARDA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

3.1. Temeljna obilježja Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

IASB Zaklada neprofitna je organizacija osnovana s ciljem izrade jedinstvenog seta standarda visoke kvalitete koji će biti jasno razumljivi, provedivi i globalno prihvaćeni računovodstveni standardi - Međunarodni standardi financijskog izvještavanja MSFI - te s ciljem promoviranja i lakšeg usvajanja istih. MSFI donosi Međunarodni odbor za računovodstvene standarde - eng. International Accounting Standards Board (IASB). Odbor je nezavisna grupa stručnjaka s praktičnim iskustvom u donošenju standarda, pripremanju, reviziji i korištenju financijskih izvješća te računovodstvenoj edukaciji. Članovi odbora odgovorni su za razvijanje i objavljivanje MSFI standarda, što uključuje i MSFI za mala i srednja poduzeća (eng. *IFRS for SMEs* Standard). Također odgovornost je odbora da odobrava Tumačenja MSFI-a koje donosi Odbor za tumačenja (eng. Interpretations Committee - formerly IFRIC).

Ako tijekom financijskog izvještaja poduzeća naiđu na nejasnoće mogu podnijeti upit IFRS odboru za tumačenja. Odbor organizira javne diskusije koje uključuju sve zainteresirane strane kako bi se utvrdilo postoji li već primjereni odgovor u standardima ili postoji li potreba za izdavanjem novog ili izmjenom postojećeg standarda. Nakon provedene cost-benefit analize, Odbor može izdati Tumačenje ili amandman nekog standarda što znači njegovu izmjenu. Ali to nije konačna odluka Odbora, nego nakon toga slijedi Proces transparentnosti u kojem zainteresirane strane mogu komentirati, davati prijedloge ili kritike. Međutim, takav slučaj je rijetkost. Najčešće nikakve izmjene standarda nisu potrebne. U tom slučaju Odbor za tumačenja izdaje dokument kojim pojašnjava koji se zahtjevi u standardu odnose na prvotno postavljeni upit, određuju pristup koji poduzeća moraju zauzeti kako bi odgovorili na upit prilikom primjene standarda te pojašnjava zahtjeve za objavljivanje podataka financijskim izvještavanjem.⁴³

Računovodstveni standardi su set načela koja poduzeća koriste pri pripremi i objavi svojih financijskih izvještaja. Standardi pružaju standardiziran način predstavljanja financijske uspješnosti nekog poduzeća. Poduzeća koja kotiraju na burzi i financijske institucije obvezne su

⁴³ IFRS. *IFRS Interpretations Committee* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/groups/ifrs-interpretations-committee/> [20.5.2020.]

po zakonu objavljivati financijska izvješća u skladu s dogovorenim financijskim i računovodstvenim standardima.

“Naša misija je razviti MSFI standarde koji donose transparentnost, odgovornost i učinkovitost financijskim tržištima diljem svijeta. Naš rad doprinosi javnom interesu potičući povjerenje, rast i dugoročnu financijsku stabilnost globalnog gospodarstva”⁴⁴

Glavna obilježja MSFI standarda: mogu se i iščitati iz misije IASB-a, a to su:

1. Transparentnost
2. Odgovornost
3. Učinkovitost

Transparentnost se postiže povećanjem međunarodne usporedivosti i kvalitete financijskih informacija koje omogućuju investitorima i ostalim zainteresiranim stranama donošenje informiranih ekonomskih odluka.

MSFI standardi osnažuju i povećavaju odgovornost smanjivanjem informacijskog jaza između investitora koji na raspolaganje daju svoj kapital i poduzeća kojima daju povjerenje za upravljanje njihovim kapitalom. MSFI standardi pružaju informacije kojima se menadžment može držati odgovornim. Također kao izvor globalno usporedivih informacija MSFI standardi od velike su važnosti za regulatore diljem svijeta.

Konačno MSFI standardi pridonose ekonomskoj učinkovitosti pomažući investitorima prepoznati prilike i rizike te time bolje alocirati svoje resurse tj. kapital. Korištenjem jedinstvenog, pouzdanog računovodstvenog jezika smanjuje se trošak kapitala i međunarodnog izvještavanja za poduzeća.⁴⁵

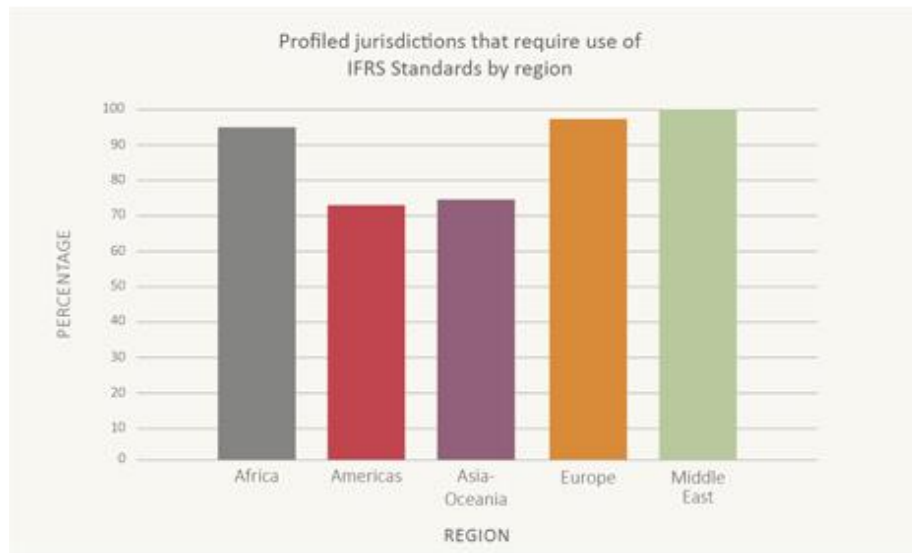
Trenutno u svijetu, prema istraživanju IASB-a, MSFI standardi obvezni su za primjenu u više od 140 nadležnosti (oko 150 zemalja) za sva kotirajuća poduzeća, dok se u još 12 nadležnosti dozvoljava njihova upotreba.⁴⁶

⁴⁴ IFRS. *Who we are* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/about-us/who-we-are/> [20.5.2020.]

⁴⁵ IFRS. *Who we are* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/about-us/who-we-are/> [20.5.2020.]

⁴⁶ IFRS. *Use of IFRS Standards around the world by jurisdiction* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction/> [20.5.2020.]

Slika 2 Nadležnost MSFI-a prema regijama

Izvor: IFRS. *Why global accounting standards?* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/why-global-accounting-standards/>

Prelazak sa nacionalnih na međunarodne standarde nije bez troška i truda. Poduzeća moraju najčešće promijeniti barem dio svojih sustava i praksi, a njihovi investitori također moraju provesti određenu prilagodbu, kao i regulatori i računovodstveni profesionalci koji moraju mijenjati svoje procedure. Međutim, istraživanja u zemljama koje su prihvatile MSFI standarde pokazuju kako je upravo taj potez donio velike koristi na tržištima kapitala. U Japanu, gdje je primjena MSFI standarda dobrovoljna od 2010., Japanese Financial Services Agency navodi veću učinkovitost, povećanu usporedivost i bolju komunikaciju s međunarodnim investitorima kao glavne razloge zašto se japanska poduzeća odlučuju na primjenu MSFI-a.⁴⁷

MSFI standardi sastoje se od:⁴⁸

- 17 MSFI
- 28 MRS
- Tumačenja

⁴⁷ IFRS. *Why global accounting standards?* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/why-global-accounting-standards/> [20.5.2020.]

⁴⁸ IFRS. *List of standards* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/> [15.4.2020.]

Također IASB objavljuje i Konceptualni okvir financijskog izvještavanja koji služi kao dodatna pomoć:

- donositeljima standarda utvrđivanjem temeljnih koncepata financijskog izvještavanja koji usmjeravaju Odbor u izradi MSFI standarda,
- računovođama i upravama kao pomoć pri određivanju računovodstvenih načela kad nije moguća primjena niti jednog od postojećih standarda
- te svim ostalim zainteresiranim stranama poput investitora - osiguravajući konzistentnost standarda te da se sve slične transakcije tretiraju na jednak način kako bi se pružile korisne informacije, kao i razumijevanje i mogućnost interpretacije standarda⁴⁹

Važno je naglasiti da Okvir nije dio standarda te da niti jedan dio okvira nije iznad standarda.

3.2. Struktura i sadržaj Američkih općeprihvaćenih računovodstvenih načela

Američka Općeprihvaćena Računovodstvena Načela - eng. Generally Accepted Accounting principles (US GAAP) jesu skup službenih pravila, standarda i procedura koje su javna kotirajuća društva dužna primjenjivati pri sastavljanju i objavljivanju financijskih izvještaja. FASB je odgovoran za kreiranje i objavljivanje standarda, a za njihovu pravilnu provedbu odgovorna je Komisija za vrijednosne papire (SEC). Uloga Komisije za vrijednosne papire igra veliku ulogu u financijskom izvještavanju u SAD-u. 2002. Godine Robert K. Herdman, dao je sljedeću izjavu. "SEC ima jedinstvenu poziciju u procesu financijskog izvještavanja. Komisija ne samo da ima autoritet prema zakonu o vrijednosnicama da postavlja računovodstvene standarde koje će primjenjivati kotirajuća poduzeća, već i moć da provodi navedene standarde. FASB je primarni kreator računovodstvenih standarda te ima moć kreiranja, ali ne i provođenja istih. Komisija se nalazi na prvoj liniji obrane financijskog izvještavanja te je često među prvima koja primjećuje novojavljajuće probleme i područja u kojima su potrebne izmjene. Stoga je od kritične važnosti da FASB i SEC usko surađuju."⁵⁰

U.S. GAAP osiguravaju točnost, dosljednost i usporedivost računovodstvene prakse. Ovi standardi trebali bi investitorima dati jasnu sliku financijske pozicije poduzeća, uvjerenje u točnost javno objavljenih i dostupnih podataka poduzeća te biti na pomoć pri usporedbi poduzeća, pogotovo onih

⁴⁹ IFRS. *Conceptual Framework for Financial Reporting* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/conceptual-framework/> [15.4.2020.]

⁵⁰ Hardman, R. (2002) *Testimony concerning the roles of SEC and FASB in establishing GAAP* [online]. Dostupno na: <https://www.sec.gov/news/testimony/051402tsrkh.htm> [15.5.2020.]

unutar iste industrije, i odlučivanju o ulaganju. Međutim, poduzeća imaju slobodu odlučivanja o metodama priznavanja i vrednovanja imovine, troškova i prihoda te je stoga važno čitati Bilješke, naročito sažetak računovodstvenih politika koji čine ključan dio financijskih izvještaja.

Američka općeprihvaćena računovodstvena načela do 2009. godine sastojala su se od Standarda financijskog računovodstva (eng. Statements of financial accounting standards - SFAS) kojih je bilo 168 te 7 Konceptata financijskog računovodstva - (eng. Statements of financial accounting concepts - SFAC). Izdavanjem SFAS 168, Kodifikacija računovodstvenih standarda (engl. Accounting standards codification - ASC) postaje izvor autoritativnih U.S. GAAP-ova.⁵¹ Prateći upute SFAS-a 168, FASB više neće izdavati nove standarde u obliku SFAS standarda, Mišljenja (eng. Statement of position - SOP) ili Sažetaka Odbora za hitna pitanja (engl. Emerging Issues Task Force Abstracts - EITF), već će izdavati Ažuriranja računovodstvenih standarda (eng. Accounting standards updates - ASU) koje sam po sebi FASB neće tretirati kao autoritativne, već će samo služiti za ažuriranje Kodifikacije pružajući pozadinskih informacija o uputama te pružiti osnove za zaključke o promjenama u Kodifikaciji.⁵² Dakle struktura i hijerarhija U.S. GAAP-a za sva nedržavna, privatna poduzeća nakon izdavanja SFAS 168 dijeli se na:

1. Autoritativne izvore GAAP - Kodifikacija
2. Neautoritativne izvore GAAP - ostali izvori računovodstvene literature koja nije uključena u Kodifikaciju.

Također, za sva javna nedržavna poduzeća koja su registrirana kod SEC-a, autoritativan izvor uz Kodifikaciju predstavljaju i pravila i interpretativna izvješća SEC-a koja su pod autoritetom federalnih zakona o vrijednosnicama.

Dakle izvor GAAP-a za privatna poduzeća je Kodifikacija, a za javna kotirajuća društva registrirana kod SEC-a to su Kodifikacija te pravila i interpretativna izvješća SEC-a.

Kodifikacija uključuje sve standarde izdane od strane donositelja standarda unutar razina A do D dotadašnje GAAP hijerarhije, a to uključuje sljedeće:

- Odbor za standarde financijskog izvještavanja - eng. Financial Accounting Standards Board (FASB)
 - Standardi (FAS) Statements

⁵¹ FASB. (2008) *News release* [online]. Dostupno na: <https://www.fasb.org/news/nr120408.shtml> [15.5.2020.]

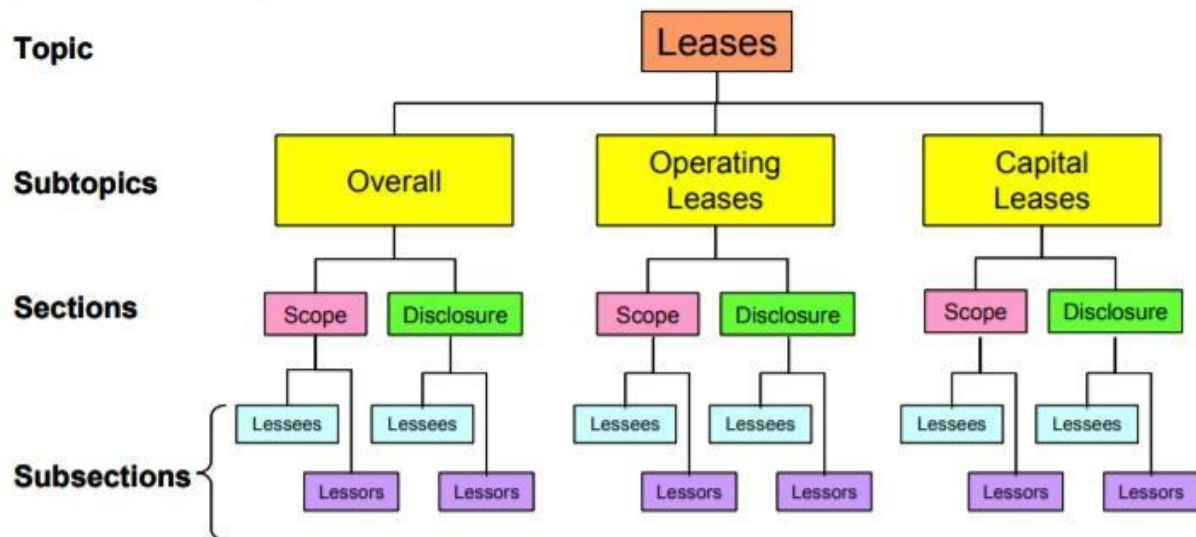
⁵² FASB. *Summary of Statement no. 168* [online]. Dostupno na: https://www.fasb.org/cs/ContentServer?c=Pronouncement_C&cid=1176156308679&d=&pagename=FASB%2FPrnouncement_C%2FSummaryPage [15.5.2020.]

- Tumačenja (FIN) Interpretations
- Tehnički bilteni (FTB) Technical Bulletins
- Stavovi osoblja (FSP) Staff Positions
- Smjernice osoblja za implementaciju Staff Implementation Guides (Q&A)
- Odbor za hitna pitanja - Emerging Issues Task Force (EITF)
 - Sažetci - Abstracts
 - Tema D - Topic D
- Izvedena problematika grupe za implementaciju (eng. Derivative Implementation Group - DIG Issues)
- Mišljenja Odbora za računovodstvena načela (eng. Accounting Principles Board - APB Opinions)
- Računovodstveno istraživčki bilteni (eng. Accounting Research Bulletins - ARB)
- Računovodstvena tumačenja (eng. Accounting Interpretations - AIN)
- Američki institut ovlaštenih javnih računovođa (American Institute of Certified Public Accountants - AICPA)
 - Mišljenja (eng. Statements of Position - SOP)
 - Smjernice za reviziju i računovodstvo (eng. Audit and Accounting Guides - AAG—only incremental accounting guidance)
 - Praktični bilteni (eng. Practice Bulletins - PB)
 - Usluga za tehničke upite (eng. Technical Inquiry Service - TIS—only for Software Revenue Recognition)⁵³

FASB napravio je ovu veliku izmjenu kako bi kreirao jedinstvenu bazu podataka za računovodstvene standarde koja ih ne mijenja, već jednostavno uvodi novu formu u obliku jedinstvenog, lako dostupnog, user-friendly online sustava za pretraživanje. Kodifikacija reorganizira tisuće objava o U.S. GAAP-ovima od svih ranije navedenih donositelja standarda u otprilike 90 računovodstvenih tema, koje prikazuje kroz konzistentnu strukturu. Struktura Kodifikacije organizirana je na tri razine: Tema - Podtema - Odjeljak.

⁵³ FASB. (2008) *News release* [online]. Dostupno na: <https://www.fasb.org/news/nr120408.shtml> [25.5.2020.]

Slika 3 Struktura FASB Kodifikacije

Note: This is for illustration purposes only and does not include all Topics, Subtopics, Sections and Subsections.

Izvor: Financial Accounting Foundation (2014) *FASB Accounting Standards Codification, About the Codification* [online]. Dostupno na: https://asc.fasb.org/cs/ContentServer?c=Document_C&cid=1176159857344&d=&pagename=FAF%2FDocument_C%2FCodDocumentPage&sitepfx=FAF

Teme predstavljaju skupinu srodnih smjernica te usko koreliraju sa međunarodnim standardima izdanim od strane IASB-a. Teme su smještene unutar područja koja se dijele na sljedeći način:

1. Područje općenitih načela (eng. The General Principles Area) - kodovi tema 105-109, vezan je za široka konceptualna pitanja.
2. Područje prezentiranja (eng. The Presentation Area) - kodovi tema 205–299, bavi se načinom kako se informacije prezentiraju u financijskim izvještajima. Ne bavi se drugim aspektima financijskog računovodstva kao što su priznavanje, mjerenje ili ukidanje priznavanja pojedinih stavaka financijskih izvještaja.
3. Područja imovine, obveza i kapitala (eng. The Assets, Liabilities, and Equity Areas) - kodovi tema 305–399, 405–499, i 505–599, sadrži smjernice specifičnih pozicija bilance (novac, potraživanja od kupaca, i sl.).
4. Područja prihoda i troškova (eng. The Revenue and Expenses Areas) - kodovi tema 605–699 i 705–799, sadrži smjernice specifičnih pozicija računa dobiti i gubitka (prihodi od prodaje, naknade zaposlenicima i sl.).

5. Područje širokih transakcija (eng. The Broad Transactions Area) - kodovi tema 805–899, sadrži smjernice specifičnih pozicija različitih financijskih izvještaja te su teme ovog područja uglavnom fokusirane na transakcije (poslovne kombinacije, derivativi, nenovčane transakcije).

6. Područje industrije (eng. The Industry Area) - kodovi tema 905–999, sadrži smjernice specifičnih industrija ili vrsta aktivnosti.

Također uključene su i relevantne smjernice SEC-a koje će slijediti istu strukturu prema temama Kodifikacije.⁵⁴

3.3. Najznačajnije sličnosti i razlike promatranih skupova standarda financijskog izvještavanja

Jedna od prvih razlika koje se mogu zamijetiti je gdje se pojedini set standarda primjenjuju. U.S. GAAP primjenjuje se samo u SAD-u, dok je MSFI primjenjuje u više od 150 zemalja uključujući većinu članica EU, zemlje u Africi, Aziji i Južnoj Americi.⁵⁵

Sljedeća razlika koja se najčešće spominje je metodologija standarda tj. da se U.S. GAAP zasniva na pravilima, a MSFI na načelima. U.S. GAAP je kombinacija procedura i standarda koje američka poduzeća koja kotiraju na burzi primjenjuju prilikom pripremanja i sastavljanja svojih financijskih izvještaja, dok su MSFI set načela kojima se određuje kako će se određeni događaji i transakcije prikazati u financijskim izvještajima poduzeća. US GAAP sadrži kompleksan set smjernica pokušavajući uspostaviti pravila i kriterije za svaku moguću situaciju, dok MSFI daje pregled općenitih načela izvještavanja, a zatim daje detaljnije smjernice za određene situacije. Prema SEC Staff Paper (2011) navodi se kako U.S. GAAP sadrži detaljnije, specifičnije zahtjeve nego MSFI. Teško je uspoređivati određene zahtjeve u ova dva seta standarda jer u nekim slučajevima MSFI ne sadrži specifična pravila koja bi se mogla usporediti s korespondentim detaljnim smjernicama određenog U.S. GAAP-a, već su to najčešće načela koja obuhvaćaju transakcije više industrija, s vrlo malo specifičnih pravila. S druge strane, standardi prema U.S. GAAP-u donose se za specifične slučajeve i određene vrste transakcija. Obilje specifičnih smjernica u američkom sustavu može doprinijeti konzistentnosti u primjeni standarda u poduzećima unutar iste industrije, ali ne

⁵⁴ Financial Accounting Foundation (2014) *FASB Accounting Standards Codification, About the Codification* [online]. Dostupno na:

https://asc.fasb.org/cs/ContentServer?c=Document_C&cid=1176159857344&d=&pagename=FAF%2FDocument_C%2FCodDocumentPage&sitepfx=FAF [15.5.2020.]

⁵⁵ IFRS. *Use of IFRS Standards around the world by jurisdiction* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction/> [15.5.2020.]

rezultira uvijek usporedivošću s ostalim industrijama. S obzirom da MSFI nije toliko specifičan to omogućava veću usporedivost između industrija, a za nejasnoće zbog moguće općenitosti MSFI-a, uz njih se izdaju Tumačenja MSFI-a koje donosi Odbor za tumačenja. Zbog ove razlike u principu donošenja standarda vidimo još jednu razliku, a to je obujam. Tiskana je verzija MSFI-a manje od 20% tiskane verzije U.S. GAAP-a.

Za razliku od povijesnog američkog načina donošenja standarda, MSFI je uvijek donosio samo jedan donosioc standarda - IASB (tj. njegov prethodnik IAS) uz jedno interpretativno tijelo, dok je za izdavanje U.S. GAAP-ova odgovoran SEC koji tu ulogu prebacuje na FASB koji surađuje s AICPA-om, EITF-om i drugim specijalističkim grupama i odborima, a tek kasnije se objedinjuje u Kodifikaciju. Još jedna razlika je i opseg financijskih izvještaja. Prema U.S. GAAP-u svi financijski izvještaji poduzeća moraju prikazivati samo posljednja dva izvještajna razdoblja, dok financijski izvještaji poduzeća prema MSFI moraju prikazivati posljednja tri izvještajna razdoblja, a izuzetak je izvještaj o financijskom položaju gdje moraju biti prikazana posljednja dva izvještajna razdoblja.

Nadalje, donosi se pregled pojedinih pozicija financijskih izvještaja kod kojih se razlikuje njihovo priznavanje, mjerenje i objavljivanje. Zbog opsežnosti U.S. GAAP-a i MSFI-a, gotovo je nemoguće navesti sve razlike. Stoga je kratak pregled, baziran na Deloitte-ovom pregledu (A Roadmap to comparing IFRS Standards and U.S. GAAP: Bridging the differences) i radnom planu Komisije za vrijednosne papire predstavljen u tablici.

Tablica 1 Razlike MSFI i U.S. GAAP

	MSFI	U.S. GAAP
Metoda utvrđivanja zaliha	Metode utvrđivanja troška zaliha su: metoda FIFO i metoda ponderiranog prosječnog troška.	Metode utvrđivanja troška zaliha su: metoda FIFO, metoda LIFO i metoda ponderiranog prosječnog troška.
Konzistentnost primjene metoda vrednovanja zaliha	Zahtjeva se korištenje iste metode za sve grupe sličnih i povezanih zaliha.	Ne sadrži takva ograničenja.

Amortizacija dugotrajne imovine	Obvezna je amortizacija značajnijih dijelova imovine ukoliko oni nemaju isti korisni vijek trajanja.	Dozvoljena je amortizacija značajnijih dijelova imovine ukoliko oni nemaju isti korisni vijek trajanja, ali nije obvezna.
Trošak istraživanja i razvoja	Mogu se kapitalizirati i amortizirati tijekom perioda ako se zadovolji sve potrebne uvjete.	Priznaju se kao trošak kad su nastali, osim u slučaju troškova za razvoj softvera.
Ukidanje gubitaka od umanjenja	Ukidanje gubitaka od umanjenja vrijednosti dozvoljeno MSFI-om.	U.S. GAAP ne dozvoljava ukidanja gubitaka od umanjenja.
Revalorizacija imovine	Revalorizacija materijalne i nematerijalne imovine (osim goodwill-a) je dozvoljena i mora se provoditi konzistentno.	Nije dozvoljena revalorizacija materijalne i nematerijalne imovine.

Izvor : izrada autorice

U američkom sustavu, metoda koja se preferira za vrednovanje zaliha je upravo ona koja prema IFRS nije dozvoljena za korištenje - LIFO. Metoda vrednovanja zaliha može značajno utjecati na iznos oporezive dobiti te je prilikom uspoređivanja poduzeća koja koriste različite financijske standarde važno obratiti pažnju na metodu koja je korištena prilikom sastavljanja financijskih izvještaja. Također MSFI zahtjeva korištenje iste metode za sve grupe sličnih i povezanih zaliha, dok U.S. GAAP to ne zahtjeva.

Još jedan trošak koji može značajno utjecati na iznos oporezive dobiti je i trošak istraživanja i razvoja. U slučaju MSFI-a ovi troškovi mogu se kapitalizirati u slučaju zadovoljavanja određenih uvjeta navedenih standardom, dok se prema U.S. GAAP-u oni odmah priznaju u troškove u periodu u kojem su nastali s iznimkom troškova za razvoj softvera.

U slučaju da vrijednost zaliha padne ispod iznosa troška prema U.S. GAAP-u ta nova, niža vrijednost postaje osnova vrednovanja te ne postoji mogućnost ukidanja gubitaka od umanjenja vrijednosti i ponovnog povećanja vrijednosti na prvobitni iznos, dok u slučaju MSFI-a moguće je prethodno priznate gubitke od umanjenja vrijednosti ukinuti do vrijednosti inicijalnog troška mjerenja zaliha. To znači da će poduzeća koja pripremaju financijski izvještaje prema MSFI bez obzira na korištenu metodu vrednovanja zaliha imati veću volatilitnost dobiti zbog ukidanja gubitaka od umanjenja.

Ponekad može doći do povećanja vrijednosti imovine te se ona revalorizira. MSFI dozvoljavaju povećanje vrijednosti te se naknadno priznaju u financijskim izvještajima. Revalorizacijske vrijednosti moraju biti priznate u razdoblju u kojem su nastale te ne smiju iznositi više od prvobitnog smanjenja/povećanja. Za razliku od MSFI-a U.S. GAAP-ovi ne dozvoljavaju revalorizaciju. Jednom kad je vrijednost neke imovine smanjena prema U.S. GAAP-u, nije dozvoljeno vraćanje vrijednosti na prethodni iznos. Ova razlika u priznavanju promjena vrijednosti imovine može utjecati na financijski rezultat i oporezivu dobit te je stoga važno znati kako se imovina vrednuje te koji se set standarda koristi kako bi sve zainteresirane strane uključujući interne i eksterne mogle donositi ispravne odluke.

Također, do razlika u iznosu dobiti može doći i zbog načina obračuna amortizacije. Prema MSFI potrebno je za svaku skupinu imovine zasebno obračunavati amortizaciju, dok to nije slučaj prema U.S. GAAP-u.

Nakon pregleda nekih od najznačajnijih različitosti, u nastavku slijedi pregled sličnosti standarda. Oba seta standarda imaju konceptualni okvir koji postavlja temeljne koncepte financijskog izvještavanja koji pomažu FASB- u i IASB-u u donošenju standarda. Oba okvira također služe i za razvoj računovodstvenih politika, ali u oba slučaja i dalje se radi samo o okviru te u slučaju da standard proturječi okviru, poslovni subjekti se moraju voditi standardom. U okviru američkog sustava to je The Conceptual Framework ili Concept Statements⁵⁶, a u slučaju IASB-a to je Conceptual Framework for Financial reporting tj. Conceptual Framework.⁵⁷

Nekad U.S. GAAP nije dozvoljavao vrednovanje zaliha po neto utrživoj vrijednosti, već prema trošku ili tržišnoj vrijednosti. Prema U.S. GAAP-u tržišna vrijednost jednaka je procijenjenoj prodajnoj cijeni umanjenoj za razumne troškove te prodaje, dok je prema MSFI-u neto utrživa vrijednost procjena vrijednosti koja se očekuje od realizacije tj. prodaje zaliha u redovnom tijeku poslovanja⁵⁸. Danas oba seta standarda za vrednovanje zaliha koriste trošak ili neto utrživu vrijednost.

Oba standarda zahtijevaju objavu bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaj o sveouhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanom toku i bilješke, dok se izvještaj o promjenama kapitala može, ali ne mora

⁵⁶ FASB. *The Conceptual Framework* [online]. Dostupno na.: https://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/BridgePage&cid=1176168367774#section_1 [17.05.2020.]

⁵⁷ FASB. *The Conceptual Framework* [online]. Dostupno na.: https://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/BridgePage&cid=1176168367774#section_1 [17.05.2020.]

⁵⁸ IAS Plus. *IAS2 - Inventories* [online]. Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias2> [17.05.2020.]

objaviti kao zaseban izvještaj, već prema U.S. GAAP-u može biti dio bilješki. Također postoje razlike u obliku, izgledu i načinu sastavljanja izvještaja.

Veliki pomak i uspjeh konvergencije predstavlja priznavanje prihoda. U svibnju 2014. godine IASB i FASB izdaju standarde priznavanja prihoda koji su konvergirali te nakon toga osnovno načelo za oba seta standarda postaje da poduzeće priznaje prihod kako bi prikazalo razmjenu obećanih dobara i usluga kupcu po cijeni koja odražava naknadu za koju subjekt očekuje u zamjenu dobiti dobra i usluge. MSFI 15 i ASC 606 počinju se primjenjivati od 2018. godine.⁵⁹

⁵⁹ FASB. *Why did the FASB issue a new standard on revenue recognition* [online]. Dostupno na: https://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/ImageBridgePage&cid=1176169257359#section_1 [18.05.2020.]

4. KOMPARATIVNA ANALIZA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA ODABRANIH KONKURENATA U MEĐUNARODNOM OKRUŽENJU

4.1. Specifičnosti financijskog izvještavanja poduzeća Deutsche Telekom AG

4.1.1. Osnovni podaci o poduzeću Deutsche Telekom AG

Deutsche Telekom AG (nadalje DT) je njemačka multinacionalna telekomunikacijska kompanija sa sjedištem u Bonnu osnovana 1995. DT najveći je pružatelj telekomunikacijskih usluga u Europi i jedan od vodećih u svijetu prisutan u preko 50 zemalja na 5 kontinenta s 210.533 zaposlenika i 80,5 milijardi eura prihoda u 2019. godini (69,5% izvan Njemačke).⁶⁰ DT ima 184 milijuna mobilnih korisnika, 28 milijuna korisnika fiksnih usluga i 21 milijun broadband korisnika.⁶¹ Osim pružanja usluga privatnim korisnicima, DT pruža ICT rješenja za poduzeća i korporativne korisnike, multinacionalne kompanije i institucije javnog sektora, kao i hardverska rješenja, opremu i mobilne uređaje.

Deutsche Telekom Grupa podijeljena je na 5 operativnih segmenata: Njemačka, SAD, Europa, Systemska rješenja i Razvoj grupe uz dodatak segmenata Sjedište i usluge Grupe.

Slika 4 Operativni segmenti Deutsche Telekom-a

Izvor: Deutsche Telekom (2019) *Combined Management report Deutsche Telekom*. Dostupno na: <https://report.telekom.com/annual-report-2019/servicepages/downloads.html>

U prosincu 2019. T-Mobile US, američka podružnica Deutsche Telekom-a, pokrenuo je prvu 5G mrežu diljem SAD-a, a u travnju 2020. je preuzeo Sprint INC. za 26.5 milijardi dolara te time

⁶⁰ Deutsche Telekom. *Company profile* [online]. Dostupno na: <https://www.telekom.com/en/company/company-profile> [10.02.2020.]

⁶¹ Deutsche Telekom. *The financial year 2019, Combined management report* [online]. Str. 32, Dostupno na: <https://report.telekom.com/annual-report-2019/servicepages/downloads.html> [10.02.2020.]

dodatno ojačao svoju poziciju na američkom tržištu i postao dostojan konkurent AT&T-u i Verizon-u.⁶²

Deutsche Telekom javno je dioničko društvo koje kotira na burzama u Njemačkoj (Frankfurt Stock Exchange, XETRA, njemačke regionalne burze) , ali i na OTCQX tržištu u SAD-u.⁶³ To mu omogućuje bolju komunikaciju s američkim investitorima bez dodatnih komplikacija, obveza izvještavanja prema SEC-u i troškova kotiranja na NYSE (na kojoj je kotirao do 2010. godine). Više ne mora podnositi detaljan obrazac 20-F kao što je to morao do 2010. kad je kotiralo na NYSE.⁶⁴ Sada podnosi samo obrazac SC 13D/A.⁶⁵

Deutsche Telekom je 14,5% u vlasništvu Republike Njemačke, 17,4% u vlasništvu KfW razvojne banke, a 68,1% kompanije pripada privatnim i institucionalnim ulagateljima (eng. free float) od kojih najveći udio čini Njemačka s 34,2%.⁶⁶

Za vrijeme djelovanja trenutnog CEO-a kompanije od 2014. Deutsche Telekom je ukupno investirao više od 34 milijarde eura u periodu između 2010. i 2016. u razvoj infrastrukture svojih mreža, više nego ijedan drugi pružatelj telefonskih usluga u Njemačkoj, a s investiranjem nastavlja i dalje kako bi osigurao svoju poziciju telekomunikacijskog lidera na tržištu.⁶⁷

4.1.2. Regulatorni okvir financijskog izvještavanja promatranog poduzeća

Regulatorni i zakonski okvir financijskog izvještavanja u Europi temelji se na Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI). S obzirom da je Deutsche Telekom kotirajuća kompanija na području sustava EU od 2005. godine, Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EC)/1606/2002 od 19.7.2002. također primjenjuje MSFI. Glavni zakoni koji formiraju regulatorni

⁶² Deutsche telekom. *Merger of T-Mobile US and Sprint* [online]. Dostupno na: <https://www.telekom.com/en/media/media-information/archive/new-t-mobile-us-with-combined-resources-to-launch-on-april-1-2020-598134> [10.02.2020.]

⁶³ Deutsche Telekom. *Delisting from the NYSE* [online]. Dostupno na: <https://www.telekom.com/en/media/media-information/archive/deutsche-telekom-intends-to-delist-from-the-nyse-354048> [10.02.2020.]

⁶⁴ SEC. Edgar. *Deutsche Telekom obrasci i izvještaji* [online]. Dostupno na: <https://www.sec.gov/cgi-bin/browse-edgar?action=getcompany&CIK=0000946770&type=&dateb=&owner=exclude&start=0&count=40> [10.02.2020.]

⁶⁵ SEC. *Deutsche Telekom, Obrazac SC 13D/A* [online]. Dostupno na: <https://www.sec.gov/Archives/edgar/data/946770/000119312520096138/d886230dsc13da.htm> [10.02.2020.]

⁶⁶ Deutsche Telekom. *Company profile* [online]. Dostupno na: <https://www.telekom.com/en/company/company-profile> [10.02.2020.]

⁶⁷ Deutsche Telekom. *Board of Management, Profile Timotheus Höttges* [online]. Dostupno na: <https://www.telekom.com/en/company/board-of-management/profile/timotheus-hoettges-353056> [10.02.2020.]

okvir Deutsche Telekom su Handelsgesetzbuch (HGB)⁶⁸, koji je centar komercijalnog prava u Njemačkoj te sadrži i odredbe o računovodstvu, definira kreiranje trgovačkih društava, njihovo međusobno djelovanje i regulaciju, te Aktengesetz (AktG) koji je važan za kotirajuće kompanije poput DT-a jer uređuje prava i obveze kompanija prema dionicama i dioničarima.

4.1.3. Struktura i sadržaj financijskih izvještaja poduzeća Deutsche Telekom AG

Godišnji financijski pregled poduzeća Deutsche Telekom sastoji se od

- dijela za dioničare u kojem se nalazi Pismo predsjednika Odbora direktora, Izvještaj nadzornog odbora sa sastanka dioničara, Izvještaj uprave, Izdvojeni podaci prethodne godine
- Kombiniranog izvještaja uprave - nefinancijski podaci
- konsolidiranih financijskih izvještaja
- Izvješća neovisnog revizora
- podataka o članovima odbora i ostale informacije

Konsolidirani financijski izvještaji sadrže 6 osnovnih izvještaja: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama glavnice, izvještaj o novčanim tokovima i bilješke uz financijske izvještaje. Forma bilance propisana je Handelsgesetzbuch-om u članku 266, a oblik računa dobiti i gubitka člankom 275 koji dopušta 2 metode sastavljanja; metoda prema prirodnim vrstama i funkcionalna metoda prema kojoj je i sastavljen račun dobiti i gubitka u poduzeću Deutsche Telekom, a bilanca načelom padajuće likvidnosti. Člankom 303. također su propisane informacije koje moraju biti objavljene u bilješkama.⁶⁹ Svi konsolidirani financijski izvještaji, osim bilance, prikazani su za tekuću godinu te još dvije prethodne godine, a bilanca samo za tekuću i prethodnu godinu i to na način da je tekuća godina prva s lijeva i zapisana prepoznatljivom magenta rozom bojom, a prethodne godine desno od toga, te su sve važne sume istaknute podebljanim fontom. Svi iznosi iskazani su u milijunima eura osim iznosa po dionici. bilješke sadrže sažetak najvažnijih računovodstvenih politika te pojedinačnih detaljnih stavaka financijskih izvještaja s pojašnjenjima, kao i Izjavu o usklađenosti s Njemačkim kodeksom

⁶⁸ Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz. *Handelsgesetzbuch* [online]. Dostupno na: <http://www.gesetze-im-internet.de/hgb/index.html> [13.02.2020.]

⁶⁹ Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz. *Handelsgesetzbuch, Članak 313* [online]. Dostupno na: <https://www.gesetze-im-internet.de/hgb/BJNR002190897.html#BJNR002190897BJNG002600306> [13.02.2020.]

korporativnog upravljanja u skladu sa člankom 161. zakona o korporativnim dionicama (Aktiengesetz - AktG).⁷⁰ Opseg bilješki je otprilike 120 stranica, ovisno o finansijskoj godini.

4.1.4. Računovodstvene politike poduzeća Deutsche Telekom AG

S obzirom da Deutsche Telekom priprema svoje izvještaje prema MSFI standardima, standard koji propisuje mjerila za odabir i promjenu računovodstvenih politika je “MRS 8: Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške”. Standardom se utvrđuje definicija računovodstvenih politika kao „Posebna načela, osnove, sporazumi, pravila i praksa koje primjenjuje subjekt pri izradi i prezentiranju finansijskih izvještaja.”⁷¹ Ovim standardom propisuje se i računovodstveni postupak i objavljivanje promjena računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, te ispravljanje pogrešaka, dok “MRS 1: Prezentiranje finansijskih izvještaja” definira zahtjeve u vezi s objavljivanjem računovodstvenih politika.

MRS 8 naglašava važnost dosljednosti primjene računovodstvenih politika kako bi se osigurala pouzdanost finansijskih izvještaja subjekta, te usporedivost finansijskih izvještaja kroz različita razdoblja i u odnosu na finansijske izvještaje drugih subjekata.

Računovodstvene politike koje se navode u finansijskim izvještajima DT-a su priznavanja i vrednovanje imovine i obveza navedene u tabličnom prikazu te pojedinačno objašnjene za svaku posebnu vrstu imovine i obveza prema ročnosti i vrsti, zatim su navedene prosudbe i procjene koje uvelike ovise o računovodstvenim načelima, pretpostavkama i procjenama, zatim metode konsolidacije te su na kraju dane promjene u sastavu Grupe i ostale transakcije. Za bolje razumijevanje cjelokupnog finansijskog izvješća vrlo je važno uz same finansijske izvještaje posebno obratiti pažnju i na informacije prikazane u bilješkama, a pogotovo na računovodstvene politike poduzeća.

⁷⁰ Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz. *Aktiengesetz* [online]. Dostupno na: <http://www.gesetze-im-internet.de/aktg/index.html> [13.02.2020.]

⁷¹ Komisija Evropskog parlamenta i Vijeća (2008) *Uredba komisije br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom br. 1606/2002 Evropskog parlamenta i Vijeća* [online]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32008R1126> [16.02.2019.]

4.2. Specifičnosti financijskog izvještavanja poduzeća AT&T INC.

4.2.1. Osnovni podaci o poduzeću AT&T INC.

AT&T INC. je američka multinacionalna komunikacijska kompanija sa sjedištem u Dallasu u Texasu. Kompanija osnivač je Bell Telephone Company te AT&T INC. u svom portfoliju drži Wisconsin Bell, Ohio Bell, Nevada Bell i brojne druge, a preuzimanjem Time Warnera 2018. sada poznatog kao WarnerMedia AT&T je obogatio svoj portfolio kompanijama poput Turner, a s njome i CNN, HBO i Warner Bros. kao i DC Entertainment.⁷²

AT&T jedna je od najvećih svjetskih tehnoloških kompanija koja je bavi telekomunikacijom i medijima s više od 170 milijardi dolara prihoda u 2018. godini i 35 godina kontinuiranog rasta kvartalnih cijena dionica.⁷³ Između 2014. i 2018. AT&T uložio je više od 140 milijardi dolara, uključujući kapitalne investicije i akvizicije. Tijekom ovog perioda kompanija je uložila u SAD više nego bilo koja druga kotirajuća kompanija.⁷⁴

Prema Godišnjem izvješću AT&T-a za 2019. godinu poslovanje kompanije dijeli se na 4 operativna segmenta:

- AT&T Communications - prihodi 2019. od 142.4 milijardi dolara
- AT&T Latin America - prihodi 2019. od 7.0 milijardi dolara
- Xander - prihodi 2019. od 2.0 milijarde dolara
- WarnerMedia - prihodi 2019. od 33.5 milijarde dolara

Komunikacijski segment AT&T-a pruža usluge televizije, telekomunikacija i mobilne usluge više od 100 milijuna korisnika u SAD-u kao i 3 milijuna poslovnih korisnika te je prema prihodima najveća komunikacijska kompanija u svijetu.

Kada se ubroje i korisnici usluga u Meksiku i Latinskoj Americi brojka se penje na preko 170 milijuna direktnih korisnika, a uključimo li i korisnike usluga WarnerMedia kao što su CNN, Bleacher Report and Otter Media brojka se penje na 370 milijuna korisnika.⁷⁵

⁷² Gryta, T. et al. (2016). AT&T Reaches Deal to Buy Time Warner for \$85.4 Billion. *Wall Street Journal* [online]. Dostupno na: <https://www.wsj.com/articles/at-t-reaches-deal-to-buy-time-warner-for-more-than-80-billion-1477157084> [16.02.2020.]

⁷³ AT&T. *Investor Profile* [online]. Dostupno na: <https://investors.att.com/investor-profile> [16.02.2020.]

⁷⁴ AT&T. *Investor Profile* [online]. Dostupno na: <https://investors.att.com/investor-profile> [16.02.2020.]

⁷⁵ AT&T. *Investor Profile* [online]. Dostupno na: <https://investors.att.com/investor-profile> [16.02.2020.]

Također kompanija je proglašena najbržom i najpouzdanijom mrežom u SAD-u 2019. godine od strane PCMag-a te najboljom bežičnom mrežom prema testu brzine koji provodi Ookla.⁷⁶ To je samo potvrda da 5G evolucija pruža izvrsnu uslugu korisnicima, a to su rezultati milijardskih ulaganja u tehnologiju s nastojanjem pružanja izvrsne mrežne usluge svojim korisnicima.

Misija organizacije (“Inspire human progress through the power of communication and entertainment.”) poklapa se s aktivnostima kojima se nastoji pozicionirati na tržištu te kakvu sliku kreira o svom poduzeću za što je odgovoran CEO. Od 2007. godine AT&T kontinuirano ulaže kako bi postao moderna medijska kompanija i tehnološka platforma za oglašavanje te Xandr, najnoviji dodatak AT&T timu, već primjenjuje nove inpute kako bi učinio oglašavanje relevantnijim i korisnijim.

20. ožujka 2011. AT&T ušao je u pregovore za preuzimanje T-Mobile USA od Deutsche Telekoma za 39 milijardi dolara kojim bi AT&T postao najveći teleoperator u SAD-u s otprilike 132 milijuna korisnika i 72 milijarde dolara prihoda.⁷⁷ Deutsche Telekom prihvatio je tu ponudu, ali došlo je do tužbe “*United States v. AT&T, T-Mobile, and Deutsche Telekom*” od strane Antitrustovskog odjela američkog pravosuđa (US Antitrust Division of the Department of Justice) zbog zabrinutosti smanjenja tržišnog natjecanje i utjecaja na potrošače. Naime da je preuzimanje izvršeno izvjesno je da bi na tržištu došlo do povećanja cijena, smanjenja raznovrsnosti proizvoda i smanjenja kvalitete usluge uzimajući u obzir da je T-Mobile svojom ponudom povoljnih cijena održavao konkurentost na tržištu.⁷⁸

4.2.2. Regulatorni okvir financijskog izvještavanja promatranog poduzeća

Regulatorni okvir financijskog izvještavanja u SAD-u uspostavlja se u sukladnosti s nekoliko zakona, regulatora i organizacija poput Zakona o vrijednosnicama (Securities Exchange Act of 1934) i Sarbanes-Oxley ACT zakona iz 2002., kao i Komisijom za vrijednosne papire (SEC) i Odborom za Standarde financijskog izvještavanja (FASB) koja izdaje U.S. GAAP-ove.⁷⁹ Iako

⁷⁶ AT&T. *Investor Profile* [online]. Dostupno na: <https://investors.att.com/investor-profile> [16.02.2020.]

⁷⁷ Sorkin, A., R., De la Merced, M., Wortham, J. (2011) *AT&T to Buy T-Mobile USA for \$39 Billion* [online]. Dostupno na: <https://dealbook.nytimes.com/2011/03/20/att-to-buy-t-mobile-usa-for-39-billion/?hp> [16.02.2020.]

⁷⁸ United States District Court of Columbia (2011) *United States v. AT&T, T-Mobile, and Deutsche Telekom* [online]. Dostupno na: <https://www.justice.gov/atr/case-document/file/487776/download> [20.02.2020.]

⁷⁹ IFAC. *Legal and regulatory requirements* [online]. Dostupno na: <https://www.ifac.org/about-ifac/membership/country/united-states-america> [20.02.2020.]

prema Zakonu o vrijednosnicama (eng. Securities Exchange Act of 1934) SEC ima ovlast izdavati računovodstvene standarde to prepušta FASB-u uz njezin nadzor te uz pomoć organizacija za samoregulaciju (SROs - self-regulatory organizations) poput Njujorške burze (NYSE) i Regulatornog autoriteta financijske industrije (eng. Financial Industry Regulatory Authority - FINRA).⁸⁰ Ovi standardi namijenjeni su za primjenu svim nedržavnim tijelima, međutim samo kotirajuće kompanije zakonom su obvezne primjenjivati ove standarde za pripremu svojih financijskih izvještaja. AT&T stoga svoje financijske izvještaje priprema prema U.S. GAAP-ovima u skladu s nacionalnim korporativnim propisima savezne države u kojoj je registriran. U slučaju AT&T INC. to je savezna država Delaware, gdje se primjenjuje General Corporation Law.⁸¹ Financijski izvještaji objavljuju se na stranicama Komisije za vrijednosne papire, a u slučaju velikih korporacija poput AT&T-a izvještaji su dostupni i na web stranicama poduzeća. Uz financijske izvještaje AT&T na stranicama SEC-a objavljuje i slijedeće obrasce: 8-K, 10-Q, 10-K, S-3 i dr.⁸²

4.2.3. Struktura i sadržaj financijskih izvještaja poduzeća AT&T INC.

Godišnji financijski pregled poduzeća AT&T INC. sastoji se od izvješća uprave, izvješća neovisnog revizora, komentara uprave i analize rezultata poslovanja i financijskog položaja, izdvojenih financijskih i operativnih podataka (nefinancijski izvještaj) te konsolidiranih financijskih izvještaja i bilješki uz financijske izvještaje.

Bilanca je sastavljena prema načelu opadajuće likvidnosti, ima jednostrani oblik te je prikazana na način da je ukupna imovina izjednačena s ukupnim iznosom glavnice i obveza. Račun dobiti i gubitka te izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti u slučaju AT&T-a dva su zasebna izvještaja. Račun dobiti i gubitka sastavljen je po metodi prodanih učinaka (eng. multiple step forward). Izvještaj o novčanom toku sastavlja se direktnom metodom gdje se razdvaja novčani tok iz poslovnih od novčanog toka investicijskih i financijskih aktivnosti. U konsolidirane financijske izvještaje poduzeća spada i izvještaj o promjenama glavnice u kojem je prikazano kretanje općih i vlastitih dionica, iznos zadržane dobiti kao i iznos dodatno uplaćenog kapitala i nekontrolirajućeg interesa.

⁸⁰ SEC. *Self-Regulatory Organisations* [online]. Dostupno na: <https://www.sec.gov/rules/sro.shtml> [20.02.2020.]

⁸¹ State of Delaware. *General Corporation Law* [online]. Dostupno na: <https://delcode.delaware.gov/title8/c001/> [20.02.2020.]

⁸² SEC. *Edgar, AT&T INC.* [online]. Dostupno na: <https://www.sec.gov/cgi-bin/browse-edgar?action=getcompany&CIK=0000732717&type=&dateb=&owner=exclude&start=0&count=40> [20.02.2020.]

Svi konsolidirani financijski izvještaji, osim bilance prikazani su za tekuću godinu te još dvije prethodne godine, a bilanca samo za tekuću i prethodnu godinu i to na način da je tekuća godina prva s lijeva i zapisana podebljanim fontom, a prethodne godine desno od toga. Svi iznosi iskazani su u milijunima dolara osim iznosa po dionici. Bilješke se sastoje od sažetka najvažnijih računovodstvenih politika te pojedinačnih detaljnih stavaka ostalih financijskih izvještaja s pojašnjenjima, kao i kvartalnim nerevidiranim financijskim informacijama na samome kraju. Opseg bilješki je između 30-50 stranica ovisno o financijskoj godini.

4.2.4. Računovodstvene politike poduzeća AT&T INC.

Računovodstvene politike predstavljaju set specifičnih načela i procedura koje implementira menadžment poduzeća za potrebe pripreme financijskih izvještaja. Gledajući računovodstvene politike nekog poduzeća mogu se donijeti zaključci o financijskom izvještavanju te stavu koji menadžment zauzima o iskazivanju dobiti. Računovodstvene politike mogu se razlikovati od poduzeća do poduzeća te zbog toga može doći konfuzije kod investitora, ali sve moraju biti u skladu s U.S. GAAP-ovima. Iz ovog razloga ponovno se naglašava važnost bilješki i njihovog sadržaja, posebice računovodstvenih politika koje mogu investitorima ukazati na razlike između promatranih poduzeća.

U bilješkama poduzeća AT&T, sastavljenima prema ASC 253-10-50, dan je pregled najznačajnijih računovodstvenih politika poduzeća koji nas upoznaje s novostima u standardima i izvještavanju poput novih zakona koji se primjenjuju od tekuće godine te koji će se primjenjivati od sljedeće. Naglašavaju se najvažnije promjene priznavanja i vrednovanja imovine i obveza, kao i ostalih pozicija financijskih izvještaja. U nastavku bilješki nalaze se stavke posvećene određenim pozicijama bilance i računa dobiti i gubitka, zatim mjerenje i objavljivanje fer vrijednosti, kao i bilješke o nekim nefinancijskim pozicijama poput "Tower transaction" i Firstnet.

4.3. Rezultati komparativne analize financijskog izvještavanja poduzeća Deutsche Telekom AG i AT&T INC.

S obzirom da se financijsko izvještavanje odabranih poduzeća izrađuje prema dva različita seta standarda te uzimajući u obzir razlike navedene u prethodnom poglavlju, u nastavku se iznose rezultati komparativne analize financijskog izvještavanja odabranih poduzeća.

Na početku napomenimo neke osnovne razlike koje proizlaze iz same metodologije računovodstvenih standarda. Kao što je već navedeno, MSFI pružaju mnogo manje specifičnih detalja nego U.S. GAAP stoga primjenom MSFI-a za financijsko izvještavanje ostavlja se mnogo prostora za interpretaciju te se opseg bilješki značajno razlikuje od opsega bilješki prema U.S. GAAP-u. U slučaju Deutsche Telekoma to je čak 120 stranica bilješki, dok je kod AT&T-a to skoro tri puta manje 30-50 stranica. Još se jednom napominje važnost bilješki jer se u njima navode neke stavke koje nisu uključene u same financijske izvještaje, a mogu biti značajne te one uključuju računovodstvene politike poduzeća koje mogu potencijalnim investitorima ukazati na razlike između promatranih poduzeća prilikom njihove analize i usporedbe.

U nastavku je provedena usporedba konkretnih pozicija financijskih izvještaja kao i konkretne razlike i sličnosti primjene različitih računovodstvenih standarda financijskog izvještavanja. Kao prva stavka promatran je položaj, vrednovanje i utjecaj amortizacije na financijsko izvještavanje.

U oba slučaja amortizacija je dio izvještaja o novčanom toku koja predstavlja dio operativnih aktivnosti. Međutim računi dobiti i gubitka poduzeća AT&T INC. i Deutsche Telekoma AG nisu sastavljeni prema istoj metodi. Ta činjenica već sama po sebi donosi neke razlike, a kada u obzir uzmemo da je izvještaj sastavljan prema dva različita seta standarda dolazi do dodatnih razlika. Prema metodi prodajnih učinaka, kao što je to slučaj u RDG-u AT&T-a, EBITDA se ne iskazuje kao zasebna stavka, već je amortizacija uključena u stavku u operativnih troškova i umanjuje operativnu dobit, a prema funkcionalnoj metodi, korištenoj u slučaju DT-a, zasebno se prikazuju EBITDA i EBIT (operativna dobit). Također, iako se u oba slučaja za ugovore do jedne godine trošak amortizacije priznaje odmah kao trošak, kod ugovora duljih od godinu dana koji se amortiziraju tijekom svoj vijeka trajanja u slučaju DT-a ovi troškovi ne priznaju se svi kao trošak amortizacije, već se ovisno o kanalu prodaje uključuju u troškove prodaje dobara i usluga ili troškove osoblja koji prema funkcionalnoj metodi umanjuju iznos EBITDA-e. Zbog ovih razloga teže je za uspoređivati ova dva poduzeća. Još neke od razlika su da kod DT-a postoji razrada korisnog vijeka trajanja prema vrsti imovine, dok to nije slučaj kod AT&T-a. S druge strane oba

poduzeća koriste linearne metode amortizacije i detaljno navode razloge povećanja/smanjenja troškova amortizacije ili gubitaka od umanjenja vrijednosti.

Povezano s amortizacijom, kao što je već i spomenuto, možemo primjetiti da u slučaju AT&T-a nema ukidanja gubitaka od umanjenja jer prema U.S. GAAP-u oni nisu niti dozvoljeni, ali je u bilješkama navedeno kako se revalorizacija imovine provodi minimalno jednom godišnje.

Slijedeće je analiziran položaj i metode vrednovanja zaliha kao i njihov utjecaj na financijski rezultat poduzeća. Recimo da poduzeće u jednom mjesecu nabavi 10 komada robe po jediničnoj cijeni od 10 kuna i 10 komada robe po jediničnoj cijeni od 12 kuna, a ukupno u tom mjesecu proda 15 komada. U slučaju da poduzeće koristi FIFO metodu trošak prodanih proizvoda je $(10 \times 10 \text{ kn}) + (5 \times 12 \text{ kn}) = 160 \text{ kn}$. Primjenom metode prosječnog ponderiranog troška, trošak prodanih proizvoda je $(15 \times 11 \text{ kn}) = 165 \text{ kn}$, a LIFO metode $(10 \times 12 \text{ kn}) + (5 \times 10 \text{ kn}) = 170 \text{ kuna}$. Stoga izborom metode vrednovanja troškova menadžment može utjecati na financijski rezultat i iznos oporezive dobiti, a s obzirom da izbor metode vrednovanja zaliha ovisi isključivo o procjeni menadžmenta poduzeća, također postoji prostor za manipulaciju financijskim izvještajima, iako bi prema oba seta standarda menadžment trebao odabrati metodu koja najbolje odražava stvarno stanje.

U bilanci Deutsche Telekoma zalihe su navedene kao zasebna stavka, dok su u bilanci AT&T-a svrstane među ostalu kratkotrajnu imovinu. U bilješkama AT&T-a navedeno je samo da se zalihe vrednuju prema trošku ili neto utrživoj vrijednosti te koliki je iznos zaliha za pojedine godine prikazane u izvještajima, ali ne i metoda mjerenja zaliha (FIFO, PPC ili LIFO), dok je u bilješkama DT-a jasno navedena metoda početnog i naknadnog vrednovanja zaliha, kao i od čega se sastoji trošak zaliha, po kojoj metodi se mjeri (PPC) i što predstavlja neto utrživu vrijednost.

Bez obzira što se u našem slučaju ne radi o proizvodnim, već o telekomunikacijskim poduzećima koja većinu prihoda ostvaruju prodajom usluga, izbor metode vrednovanja zaliha i dalje može utjecati na iznos dobiti.

Konvergencijom računovodstvenih standarda priznavanje prihoda jedna je od područja sličnosti financijskog izvještavanja prema MSFI i U.S. GAAP-u. Iz bilješki promatranih poduzeća možemo vidjeti da je u ovoj konkretnoj analizi bilješka priznavanja prihoda u slučaju AT&T-a detaljnije opisana od bilješke DT-a, što nije čest slučaj za financijsko izvještavanje prema U.S. GAAP-ovima. Međutim, u suštini u oba slučaja vidimo iste ili slične temelje. Prihodi od usluga priznaju se u trenutku pružanja usluga. Kod priznavanja prihoda od prodaje postoje minimalne

razlike. Prihodi od prodaje opreme u slučaju DT-a priznaju se u trenutku kad se roba dostavi kupcu, osim ako nema još nekih neispunjenih obveza poduzeća prema kupcu koja bi mogla utjecati na prihvaćanje ugovora od strane kupca, dok se u slučaju AT&T-a prihod od prodaje priznaje kada kupac prihvati proizvod. Prihodi od ostalih usluga poput najma uređaja ili pretplata priznaju se i obračunavaju tijekom trajanja najma, odnosno prema periodu pretplate.

5. ZAKLJUČAK

U vremenima kada su postojali samo nacionalni standardi, usporedba financijskog izvještavanja bila bi jako teška. Međutim u to vrijeme nije niti bilo toliko međunarodnih transakcija, a s time niti potrebe za uporedbom poduzeća na međunarodnoj razini. Globalizacijom te porastom opsega međunarodne razmjene i transakcija javlja se potreba za većom transparentnošću i usporedivošću financijskih izvještaja od strane investitora, koji žele ulagati kapital na međunarodnom tržištu. Početkom 70-ih godina prošlog stoljeća paralelno se razvijaju Međunarodni računovodstveni standardi i Američka općeprihvaćena računovodstvena načela kojima se uvodi određeni stupanj standardizacije. Međutim i dalje su postojale prepreke za korisnike financijskih izvještaja poduzeća koje koriste ova dva različita seta standarda. Slijedeći korak bila je harmonizacija, a zatim i konvergencija ova dva seta svjetskih standarda kako bi se olakšala komparativna analiza poduzeća u međunarodnom okruženju. Ključne uloge u ovom procesu imali su FASB, IASB i SEC koji su zajedničkim naporima pokušali što više približiti procese financijskog izvještavanja s naglaskom na veću usporedivost globalnog financijskog izvještavanja. Veliki korak prema većoj usporedivosti bio je kada je SEC dozvolio primjenu MSFI za strana poduzeća koja kotiraju na američkom burzama bez obveze prilagođavanja prihoda na U.S. GAAP.

Proces započet 2002. u Norwalku približava se svojem kraju, međutim unatoč brojnim ostvarenim sličnostima, razlike i dalje postoje. IASB i FASB i dalje zajedničkim snagama ulažu napore u približavanje ključnih razlika kroz razne projekte i odbore te izdavajući zajedničke standarde kako bi ujednačili primjenu standarda i smanjili utjecaje razlika koje oni donose. Iako razlike i dalje postoje, mora se napomenuti i istaknuti kako je konvergencija standarda značajno olakšala komparativnu analizu poduzeća koja se nalaze u međunarodnom okruženju te da bez toga usporedba gotovo da i ne bi bila moguća. Može se reći kako više nije riječ o usporedbi jabuka i krušaka, već crvenih i zelenih jabuka. FASB i IASB su kao tri najvažnija dugoročna projekta identificirali: financijske instrumente, priznavanje prihoda i najmove, a do danas je samo jedan od tih projekata završen i uspješno konvergiran, što znači da nas čega još dug put do konvergencije dva najzastupljenija seta računovodstvenih standarda.

LITERATURA

Knjige:

4. International Accounting Standards Committee, (2000), *Međunarodni računovodstveni standardi 2000*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
5. Hill, C. (1999) *Competing in the Global Marketplace*. 3rd ed. Boston: Irwin McGraw Hill
6. Hofstede, G. (1980) *Culture's consequences International differences in work-related values*. Newbury Park, California: Sage publications.
7. Hussey, R. (1999) *Oxford Dictionary of Accounting*, Oxford: Oxford university press, str. 9
8. Tušek, B. i Žager, L., (2007) *Revizija*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
9. Žager, K., et. al., (2008) *Analiza financijskih izvještaja*, 2. prošireno izdanje Zagreb: MASMEDIA d.o.o.
10. Volarević, H. i Varović, M. (2013) *Osnove računovodstva*, Zagreb, MATE d.o.o.

Znanstveni i stručni radovi:

1. Aerts, W. and Walton, P. (2013) *Global financial accounting and reporting, principles and analysis*. Hampshire: Cengage learning.
2. Anić-Antić, P. (2007) *Različitosti financijskog izvještavanja prema MSFI i nacionalnim standardima značajnih svjetskih financijskih tržišta – usporedni prikaz*, Ekonomski Pregled, **58** (9-10) str. 567-585
3. Anić-Antić, P., Konsuo, D. (2015) *Važnost konvergencije US GAAP-a i MSFI-a za kotirajuće kompanije*, Ekonomski Pregled, **66** (4) str. 358-383
4. Crikveni, T. (2013) *Što donosi nova računovodstvena Direktiva EU 2013/34/EU Računovodstvo, revizija i financije*. **23** (12) str. 29. Zagreb: RRiF - PLUS d.o.o.
5. Dečman, N. et. al. (2013) *Harmonizacija i standardizacija financijskog izvještavanja malih i srednjih poduzeća*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
6. Gulin, D., (2001) *Obilježja i razvoj računovodstvene regulative u svijetu i kod nas, Računovodstvo, revizija i financije u suvremenim gospodarskim uvjetima*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 4.

7. Huajing Chen, L., Heibatollah, S. (2010) *Trading Volume Reaction to the Earnings Reconciliation from IAS to U. S. GAAP*. **25** (1) str. 15-53.
8. Mamić Sačer I., Sever I., (2010) *Primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u Sjedinjenim Američkim Državama*, Računovodstvo i financije, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika **56** (11) str. 96-98
9. Roberts, C., Weetman, P., Gordon P. (1998) *International Financial Accounting – a comparative approach*. London: Financial Times Pitman Publishing
10. Smrekar N. (2009) *Usklađivanje nacionalne i međunarodne regulative financijskog izvještavanja malih i srednjih poduzeća*. Zagreb: Zbornik Ekonomskog fakulteta. **7** (2), str. 94.
11. Vašiček V., (2010) *Usporedba Općeprihvaćenih računovodstvenih načela (US GAAP) i Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (IFRS) za investicijske fondove*, Računovodstvo i financije, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, **56** (11) str. 108-110
12. Klikovac, A. (2007) *Financijsko izvještavanje u Europskoj uniji – komparativni prikaz*, Ekonomski pregled, **58** (3-4) str. 205-223
13. Mijoč, I., Vrdoljak, T., (2012.) *Međunarodne klasifikacije računovodstvenih sustava kao posljedica utjecaja različitih čimbenika okruženja*. Osijek: Ekonomski vjesnik, **15** (2)
14. Mueller, G. G., Gernon, H., Meek, G., (1987), *Accounting – an international perspective*, Irwin, Homewood, Illinois
15. Mamić Sačer, I. (2015) *The regulatory framework and accounting standard-setting bodies in the European Union member states* [online]. Zagreb: Financial Theory & Practice. Str. 395.
16. Nair R. D., Frank W. G. (1980) *The Impact of Disclosure and Measurement Practices on International Accounting Classifications*. American Accounting Association. **55** (3)

Pravni propisi: (Zakoni i pravni akti, pravilnici)

1. Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz. *Aktiengesetz* [online]. Dostupno na: <http://www.gesetze-im-internet.de/aktg/index.html>
2. Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz. *Handelsgesetzbuch* Dostupno na: <http://www.gesetze-im-internet.de/hgb/index.html>

3. Komisija Europskog parlamenta i Vijeća (2008) *Uredba komisije br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća*, EUR-Lex Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32008R1126> [26.02.2019.]
4. Komisija Europskog parlamenta i Vijeća (2002) *Regulation No 1606/2002 of the European Parliament and of the Council of 19 July 2002 on the application of international accounting standards*, EUR-Lex Dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002R1606:EN:HTML>
5. Komisija Europskog parlamenta i Vijeća (2013) *Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ*, EUR-Lex Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034&from=en>
6. FASB. Accounting Standards Codification Dostupno na: <https://asc.fasb.org/home>

Internetski izvori:

1. AICPA. *Financial Reporting Framework for SMEs* [online], Dostupno na: <https://www.aicpa.org/FRF-SMEs>
2. A Securities and Exchange Commission Staff Paper (2011) *Work Plan for the Consideration of Incorporating International Financial Reporting Standards into the Financial Reporting System for U.S. Issuers, A Comparison of U.S. GAAP and IFRS* [online]. Dostupno na: <https://www.sec.gov/spotlight/globalaccountingstandards/ifrs-work-plan-paper-111611-gaap.pdf>
3. AT&T. *Investor Profile* [online]. Dostupno na: <https://investors.att.com/investor-profile>
4. Bricker, W., R. (2016) *Working Together to Advance High Quality Information in the Capital Markets* [online]. Dostupno na: https://www.sec.gov/news/speech/keynote-address-2016-aicpa-conference-working-together.html#_ftn23
5. Cambridge Dictionary (2020) Definicija računovodstvenog sustava [online]. Dostupno na: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/accounting-system>

6. Deloitte (2019) A roadmap to comparing IFRS Standards and U.S. GAAP: Bridging the differences [online] Dostupno na: <https://dart.deloitte.com/USDART/ov-resource/057be505-289e-11e9-818d-67c85cbcc7fa.pdf>
7. Deutsche Telekom. *Board of Management, Profile Timotheus Höttges* [online]. Dostupno na: <https://www.telekom.com/en/company/board-of-management/profile/timotheus-hoettges-353056>
8. Deutsche Telekom. *Company profile* [online]. Dostupno na. <https://www.telekom.com/en/company/company-profile>
9. Deutsche Telekom. *Delisting from the NYSE* [online]. Dostupno na: <https://www.telekom.com/en/media/media-information/archive/deutsche-telekom-intends-to-delist-from-the-nyse-354048>
10. Deutsche telekom. *Merger of T-Mobile US and Sprint* [online]. Dostupno na: <https://www.telekom.com/en/media/media-information/archive/new-t-mobile-us-with-combined-resources-to-launch-on-april-1-2020-598134>
11. Deutsche Telekom. *The financial year 2019, Combined management report* [online]. Str. 32, Dostupno na. <https://report.telekom.com/annual-report-2019/servicepages/downloads.html>
12. FASB. *The Conceptual Framework* [online]. Dostupno na.: https://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/BridgePage&cid=1176168367774#section_1
13. FASB, *Comparability in international accounting standards - An overview* [online], Dostupno na: <http://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/SectionPage&cid=1176156245663>
14. FASB. *Comparability in international accounting standards - A brief history* [online]. Dostupno na: <https://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/SectionPage&cid=1176156304264>
15. FASB. *How the FASB seeks greater comparability* [online]. Dostupno na: https://www.fasb.org/international#section_2
16. FASB & IASB. (2002) *Memorandum of Understanding* [online]. Norwalk. Dostupno na: <https://www.fasb.org/resources/ccurl/443/883/memorandum.pdf>
17. FASB. (2008) *News release* [online]. Dostupno na: <https://www.fasb.org/news/nr120408.shtml>

18. FASB. *Summary of Statement no. 168* [online]. Dostupno na:
https://www.fasb.org/cs/ContentServer?c=Pronouncement_C&cid=1176156308679&d=&pagename=FASB%2FPronouncement_C%2FSummaryPage
19. FASB. *What we do* [online]. Dostupno na.
<https://www.accountingfoundation.org/jsp/Foundation/Page/FAFSectionPage&cid=1351027541293>
20. FASB. *Why did the FASB issue a new standard on revenue recognition* [online].
Dostupno na:
https://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/ImageBridgePage&cid=1176169257359#section_1
21. Financial Accounting Foundation (2014) *FASB Accounting Standards Codification, About the Codification* [online]. Dostupno na:
https://asc.fasb.org/cs/ContentServer?c=Document_C&cid=1176159857344&d=&pagename=FAF%2FDocument_C%2FCodDocumentPage&sitepfx=FAF
22. Financijski izvještaji poduzeća AT&T [online] Dostupno na:
<https://investors.att.com/financial-reports/annual-reports/2019>
23. Financijski izvještaji Deutsche Telekom [online] Dostupno na:
<https://report.telekom.com/annual-report-2019/servicepages/downloads.html>
24. Gryta, T. et al. (2016). AT&T Reaches Deal to Buy Time Warner for \$85.4 Billion. *Wall Street Journal* [online]. Dostupno na: <https://www.wsj.com/articles/at-t-reaches-deal-to-buy-time-warner-for-more-than-80-billion-1477157084>
25. Hansen, B., et al. (2012) *Relaxing the Reconciliation Requirement in Non-U.S. Firms' SEC Filings: Firm Incentives and Changes in Earnings Informativeness* [online].
Dostupno na: <https://www.sec.gov/divisions/riskfin/seminar/prakash080212.pdf>
26. Hardman, R. (2002) *Testimony concerning the roles of SEC and FASB in establishing GAAP* [online]. Dostupno na: <https://www.sec.gov/news/testimony/051402tsrkh.htm>
27. IAS Plus. *IAS 2 - Inventories* [online]. Dostupno na:
<https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias2>
28. IFAC. *Legal and regulatory requirements* [online]. Dostupno na:
<https://www.ifac.org/about-ifac/membership/country/united-states-america>
29. IFRS. *Conceptual Framework for Financial Reporting* [online]. Dostupno na:
<https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/conceptual-framework/>

30. IFRS. *IFRS Interpretations Committee* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/groups/ifrs-interpretations-committee/>
31. IFRS. *List of standards* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/>
32. IFRS. *Why global accounting standards?* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/why-global-accounting-standards/>
33. IFRS. *Who we are* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/about-us/who-we-are/>
34. IFRS. *Use of IFRS Standards around the world by jurisdiction*[online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction/>
35. Investopedia (2019) *How does financial accounting help decision making* [online]. Dostupno na: <https://www.investopedia.com/ask/answers/041515/how-does-financial-accounting-help-decision-making.asp>
36. NASDAQ. *AT&T CEO Randall Stephenson to Retire, Replaced by WarnerMedia Chief John Stankey* [online]. Dostupno na: <https://www.nasdaq.com/articles/att-ceo-randall-stephenson-to-retire-replaced-by-warnermedia-chief-john-stankey-2020-04-24>
37. SEC. *Deutsche Telekom, Obrazac SC 13D/A* [online]. Dostupno na: <https://www.sec.gov/Archives/edgar/data/946770/000119312520096138/d886230dsc13da.htm>
38. SEC. *Edgar, AT&T INC.* [online]. Dostupno na: <https://www.sec.gov/cgi-bin/browse-edgar?action=getcompany&CIK=0000732717&type=&dateb=&owner=exclude&start=0&count=40>
39. SEC. Edgar. *Deutsche Telekom obrasci i izvještaji* [online]. Dostupno na: <https://www.sec.gov/cgi-bin/browse-edgar?action=getcompany&CIK=0000946770&type=&dateb=&owner=exclude&start=0&count=40>
40. SEC. *Self-Regulatory Organisations* [online]. Dostupno na: <https://www.sec.gov/rules/sro.shtml>
41. Sorkin, A., R., De la Merced, M., Wortham, J. (2011) *AT&T to Buy T-Mobile USA for \$39 Billion* [online]. Dostupno na: <https://dealbook.nytimes.com/2011/03/20/att-to-buy-t-mobile-usa-for-39-billion/?hp>

42. State of Delaware. *General Corporation Law* [online]. Dostupno na:
<https://delcode.delaware.gov/title8/c001/>
43. United States District Court of Columbia (2011) *United States v. AT&T, T-Mobile, and Deutsche Telekom* [online]. Dostupno na: <https://www.justice.gov/atr/case-document/file/487776/download>
44. U.S. Securities and Exchange Commission [online] Dostupno na:
<https://www.sec.gov/rules.shtml>
45. Vrijednosnica AT&T, [online] URL: <https://www.nyse.com/quote/XNYS:T/QUOTE>
46. Vrijednosnica Deutsche Telekom, Börse Frankfurt [online] Dostupno na: http://en.boerse-frankfurt.de/stock/Deutsche_Telekom-Share

Popis slika

Slika 1 Instrumenti harmonizacije računovodstva	10
Slika 2 Nadležnost MSFI-a prema regijama	20
Slika 3 Struktura FASB Kodifikacije	24
Slika 4 Operativni segmenti Deutsche Telekom-a	30

Popis tablica

Tablica 1 Razlike MSFI I U.S. GAAP	26
------------------------------------	----

Popis kratica

1. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) - eng. International Financial Reporting Standards (IFRS)
2. Američka Općeprihvaćena Računovodstvena Načela - eng. Generally Accepted Accounting principles (U.S. GAAP)
3. Odbor za standarde financijskog izvještavanja - eng. Financial Accounting Standards Board (FASB)
4. Međunarodni odbor za računovodstvene standarde - eng. International Accounting Standards Board (IASB)
5. Komisija za vrijednosne papire - eng. Securities and Exchange Commission (SEC)

6. Sjedinjene Američke države (eng. United States of America - USA)
7. Europska Unija (EU)
8. Europski računovodstveni standardi za javni sektor (eng. European Public Sector Accounting Standards - EPSAS)
9. Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor (eng. International Public Sector Accounting Standards - IPSAS)
10. Američki institut cetrificiranih javnih računovođa - eng. American Institute of Certified Public Accountants (AICPA)
11. Komitet za međunarodne računovodstvene standarde (eng. International Accounting Standard Committee - IASC)
12. Međunarodni računovodstveni standardi (eng. Internacional Accounting Standard - IAS)
13. Udruženje ovlaštenih javnih računovođa (eng. Association of Chartered Certified Accountants - ACCA)
14. Memorandum o približavanju (eng. Memorandum of Understanding - MoU)
15. Savjetodavni forum računovodstvenih standarda (eng. The Accounting Standards Advisory Forum - ASAF)
16. Međunarodna organizacija komisija za vrijednosne papire (eng. International Organisation of Securities Commissions - IOSCO)
17. Odbor za tumačenja (eng. Interpretations Committee - formerly IFRIC)
18. Standardi financijskog računovodstva - eng. Statements of financial accounting standards (SFAS)
19. Koncepti financijskog računovodstva - (eng. Statements of financial accounting concepts - SFAC)
20. Kodifikacija računovodstvenih standarda (eng. Accounting standards codification - ASC)
21. Odbor za hitna pitanja (eng. Emerging Issues Task Force Abstracts - EITF)
22. Ažuriranja računovodstvenih standarda (eng. Accounting standards updates - ASU)
23. Mišljenja Odbora za računovodstvena načela (eng. Accounting Principles Board - APB Opinions)
24. Računovodstveno istraživački bilteni (eng. Accounting Research Bulletins - ARB)
25. Računovodstvena tumačenja (eng. Accounting Interpretations - AIN)
26. Njujorška burza (eng. New York Stock Exchange - NYSE)

27. Organizacija za samoregulaciju (eng. Self-regulatory organizations - SROs)
28. Regulatorni autoritet financijske industrije (eng. Financial Industry Regulatory Authority - FINRA)
29. Račun dobiti i gubitka (RDG)
30. Dobit prije kamata, poreza i amortizacije (eng. Earnings before interest, tax, depreciation and amortization - EBITDA)
31. Dobit prije kamata i poreza (eng. Earnings before interest and tax - EBIT)

Životopis

SARA BLEKIĆ

ŽIVOTOPIS

SAŽETAK

- pouzdanost, ozbiljnost i odgovoran pristup radu
- iskustvo rada u timu
- spremnost i prilagodljivost na nove izazove i zadatke - komunikativnost, marljivost, organizacijske i pregovaračke vještine
- timski orijentirana s izrazitim osjećajem za uspjeh tima - iskustvo u osmišljavanju i provođenju marketinških projekata
- širok krug prijatelja i poznanika u zemlji i inozemstvu

MOJI CILJEVI

- kontinuirano usavršavanje u području računovodstva i revizije, međunarodne suradnje, vođenja i organizacije projekata i organizacije rada s ljudima - rad na sebi i osobni razvoj
- usavršavanje komunikacijskih, organizacijskih, pregovaračkih vještina i elektroničke pismenosti

OBRAZOVANJE

2018. - 2020. Ekonomski fakultet Zagreb; diplomski studij poslovne ekonomije; smjer Računovodstvo i revizija
2014. - 2018. Ekonomski fakultet Zagreb; preddiplomski studij poslovne ekonomije
2010. - 2014. Prva ekonomska škola Zagreb SSS - ekonomistica

DODATNO OBRAZOVANJE

2015. Položen certifikat CPE (Certificate of proficiency in English)
2010. Položen ispit francuskog jezika DELF A2
2004. - 2010. Osnovna glazbena škola „Vatroslav Lisinski“, Zagreb

RADNO ISKUSTVO

Stručna praksa

prosinac 2011., travanj i prosinac 2012., travanj i prosinac 2013., travanj i srpanj 2014.

HROK d.o.o., Zagreb Hrvatski registar obveza po kreditima

Honorarni rad

listopad 2019. -

Mazars Cinotti Accounting d.o.o.
Junior Accounting Assistant

lipanj, srpanj, kolovoz 2017., 2018.

Work & travel program, SAD
Augie's Omelette and Waffle House
Posao konobarice

Lipanj, srpanj, kolovoz, rujan 2019

Work & travel program, SAD
Yellowstone National Park
Posao konobarice, hostese, rad u kuhinji

rujan 2014. - lipanj 2019.

Kramer i Kramer d.o.o., Zagreb
Škola stranih jezika administrativni poslovi,
komunikacija s roditeljima

srpanj 2015., srpanj i kolovoz 2016.

Financijska agencija
skriptarnica (Koturaška, Vrtni put, Vukovarska 70) rad s dokumentacijom predstečajnih nagodbi/sporazuma, PNOP-a, PONIP-a, skeniranje dokumentacije

kolovoz, rujan, listopad 2016.

HROK d.o.o., Zagreb

Hrvatski registar obveza po kreditima administrativni poslovi, računovodstveni poslovi

Volonterski rad

2015. - 2017.

Udruga Fokus

Projekt mentorstva „Pametni volonteri: od mentora do Male škole pametnog učenja“ financiran od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

2014. - 2017.

Hrvatska Studentska Asocijacija

Dio tima za ljudske potencijala, regrutacije novih članova, teambuildinga, mentor za nove članove, projekt „Knjižica izbornih kolegija“

2012. - 2014.

Prva ekonomska škola Zagreb

prevođenje nastavnih materijala s engleskog na hrvatski (filmovi)

2011. - 2012

Turistička zajednica grada Zagreba

voditelj i prezenter na projektu „ Kultura turizma“

ZNANJA I VJEŠTINE

Rad na računalu: Aktivno korištenje MS Office paketa (Word, Power point, Excel)

Računovodstveni program Luceed, Wand4D, SAP

Strani jezici:

Engleski (razina C2 – CPE certifikat)

Njemački (završen stupanj B2 u Goethe institutu)

Francuski (razina A2 – DELF certifikat)

OSOBNI INTERESI

Sport

klizanje, rolanje, skijanje

Hobi

izlasci u prirodu

putovanja

glazba

druženje s prijateljima

kino

swing dance